

การเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่
ของกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา

ร้อยโท สิริชัย ดวงจันทร์

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานโยบายสาธารณะ
กรกฎาคม 2562
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

การเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่
ของกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา

ร้อยโท สิริชัย ดวงจันทร์

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานโยบายสาธารณะ

กรกฎาคม 2562

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

อาจารย์ที่ปรึกษา และคณบดีคณะรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้พิจารณา
การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เรื่อง “การเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสถานการณ์ภัยคุกคาม
รูปแบบใหม่ของกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา” เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ
ของมหาวิทยาลัยพะเยา

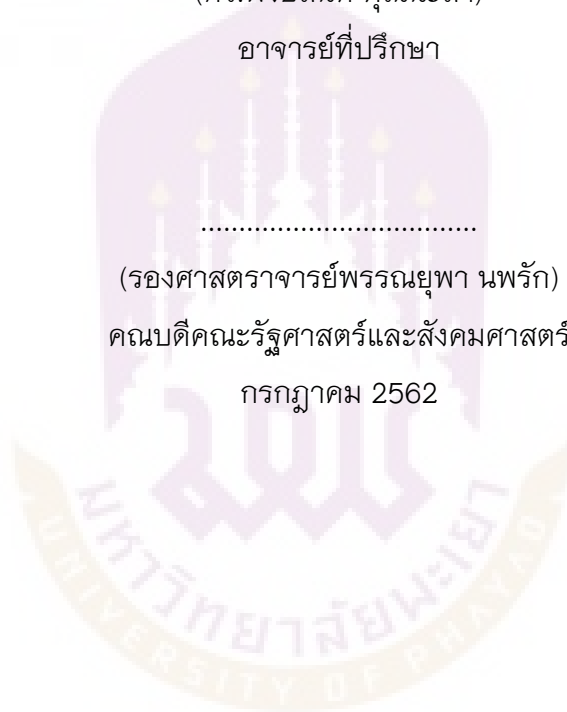
.....
(ดร.พงษ์สนธิ คุณณะลา)

อาจารย์ที่ปรึกษา

.....
(รองศาสตราจารย์พรรณยุพา นพรัตน์)

คณบดีคณะรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์

กรกฎาคม 2562

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองนี้สำเร็จได้ ด้วยความกรุณาจาก ดร.พงษ์สนธิ คุณณะลา
อาจารย์ที่ปรึกษา ที่คอยให้คำแนะนำ แก้ไข จนการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สมบูรณ์

ขอบคุณ ข้าราชการทหาร และทหารกองประจำการ สังกัดกรมทหารราบที่ 17
จังหวัดพะเยา และประชาชนตำบลท่าวังทอง อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ที่ให้ข้อมูล
อันเป็นประโยชน์ยิ่งสำหรับการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้

คุณประโยชน์อันบังเกิดจากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณ
คุณปิตา มารดา ปู่ย่า ตายาย ตลอดจนครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

ร้อยโท สิริชัย ดวงจันทร์

เรื่อง: การเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ของกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา

ผู้ศึกษาค้นคว้า: ร้อยโท สิริชัย ดวงจันทร์, การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง: รป.ม. (นโยบายสาธารณะ),

มหาวิทยาลัยพะเยา, 2562

อาจารย์ที่ปรึกษา: ดร.พงษ์สนธิ คุณณะลา

คำสำคัญ: การบริหารจัดการ, ภัยคุกคามรูปแบบใหม่

บทคัดย่อ

การศึกษา เรื่อง “การเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ กรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพร้อมของกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา เพื่อปฏิบัติการกิจในสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ทหารสังกัดกรมทหารราบที่ 17 จำนวน 216 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า ความพร้อมของกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา เพื่อปฏิบัติการกิจในสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ โดยรวมมีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ทั้ง 4 ด้าน พบว่า ด้านทรัพยากรบุคคล (กำลังพล) มีความพร้อมอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการบริหารจัดการ ด้านงบประมาณ และด้านวัสดุอุปกรณ์ มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อเสนอแนะและแนวทางการเตรียมความพร้อมของกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา เพื่อปฏิบัติการกิจในสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ พบว่า 1) ด้านทรัพยากรบุคคล พบว่า ควรจัดหลักสูตรอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้ และสร้างความเข้าใจเพื่อเตรียมความพร้อมในการรองรับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ให้แก่กำลังพล และประชาชนทั่วไป 2) ด้านงบประมาณ พบว่า ควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ และครอบคลุมทุกพันธกิจ 3) ด้านวัสดุอุปกรณ์ พบว่า ควรจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสม ทันสมัย และมีสภาพใช้ได้จริง และ 4) ด้านการบริหารจัดการ พบว่า ควรมีการวางแผนการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน เน้นการดำเนินการตามแผนให้ดำเนินไปในทิศทางเดียวกัน มีการกำกับ ดูแล และติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ และควรเปิดโอกาสให้กำลังพล และประชาชน มีส่วนร่วม

Title: PREPARING FOR SUPPORTING THE NEW THREAT SITUATIONS OF 17th INFANTRY REGIMENT, PHAYAO PROVINCE

Author: Lieutenant Sirichai Duangjun, Independent Study: M.P.A. (Public Policy), University of Phayao, 2019

Advisor: Dr.Pongsanit Kunnala

Keywords: Management, new forms of threats

ABSTRACT

The study of Preparation for new threats The 17th Infantry Regiment, Phayao Province aims to study the readiness of the 17th Infantry Regiment, Phayao Province in order to carry out the mission in a new form of threat situation. The sample used in the research was 216 soldiers under the 17th Infantry Regiment. The tools used for collecting data were questionnaires. Data were analyzed using frequency, percentage, mean and standard deviation. The results showed that readiness Of the 17th Infantry Regiment, Phayao Province, to carry out the mission in a new threat situation Overall, the availability is at a moderate level. When considering each aspect in 4 aspects, it was found that the human resources (personnel) were at a high level. In terms of budget and material management With moderate readiness. Suggestions and guidelines for the preparation of the 17th Infantry Regiment, Phayao Province, to carry out the mission in a new form of threat situation. And create understanding to prepare for new threats To the personnel And the general public. 2) The budget found that the budget should be allocated sufficiently. And covers every mission. 3) In terms of materials and equipment, it is found that the appropriate materials, modern and practical, should be procured. Focusing on the implementation of the plan in the same direction, supervising and monitoring the performance of the work continuously and consistently and should allow opportunities for personnel and people to participate.

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	3
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
ความเป็นมาของกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา.....	5
ภัยคุกคามรูปแบบใหม่	6
แนวคิดเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อม	18
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร	22
แนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วม	23
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	29
กรอบแนวคิดการวิจัย	37
3 วิธีดำเนินการวิจัย	38
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	38
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	38
การเก็บรวบรวมข้อมูล	39
การวิเคราะห์ข้อมูล	40

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	42
ส่วนที่ 1 ความพร้อมในการปฏิบัติงานภายใต้รูปแบบการฝึกทางทหารของ กรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา ในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคาม รูปแบบใหม่.....	42
ส่วนที่ 2 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคาม รูปแบบใหม่ภายใต้การปฏิบัติงานของกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา..	52
5 บทสรุป	56
สรุปผลการวิจัย	56
อภิปรายผลการวิจัย.....	59
ข้อเสนอแนะ	64
บรรณานุกรม	66
ภาคผนวก	71
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	72
ประวัติผู้ศึกษาค้นคว้า	79

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (n = 216).....	42
2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพร้อมในการปฏิบัติงานภายใต้ รูปแบบการฝึกทางทหารของกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา ในการ รองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่	43
3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพร้อมในการปฏิบัติงานภายใต้ รูปแบบการฝึกทางทหารของกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา ในการ รองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ด้านทรัพยากรบุคคล (กำลังพล)	44
4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพร้อมในการปฏิบัติงานภายใต้ รูปแบบการฝึกทางทหารของกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา ในการ รองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ด้านงบประมาณ.....	45
5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพร้อมในการปฏิบัติงานภายใต้ รูปแบบการฝึกทางทหารของกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา ในการ รองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ด้านวัสดุอุปกรณ์.....	46
6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพร้อมในการปฏิบัติงานภายใต้ รูปแบบการฝึกทางทหารของกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา ในการ รองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ด้านการบริหารจัดการ.....	47
7 ข้อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติงานภายใต้รูปแบบการฝึกทางทหารของกรม ทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา ที่มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับ สถานการณ์ปัจจุบัน ในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่.....	49
8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานใน การรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ภายใต้การปฏิบัติงาน.....	52
9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานใน การรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ภายใต้การปฏิบัติงานของ กรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา ตามความคิดเห็นของประชาชน.....	53

สารบัญภาพ

ภาพ

หน้า

1	แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย	37
---	------------------------------	----

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความหลากหลายของสถานการณ์เหตุความไม่สงบที่เกิดขึ้นภายในประเทศไทยในปัจจุบัน เช่น สถานการณ์การก่อการร้าย ภัยพิบัติทางธรรมชาติ ปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ปัญหาความรุนแรงของการค้ายาเสพติด ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นต้น สถานการณ์เหล่านี้ถือได้ว่าเป็นภัยคุกคามที่เปลี่ยนแปลงรูปแบบ และความรุนแรงของสถานการณ์ไปจากเดิม สร้างความสูญเสียในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของประเทศเป็นอย่างมาก รัฐบาลได้เล็งเห็นปัญหาดังกล่าว และยกระดับความสำคัญให้เป็นวาระแห่งชาติ ซึ่งหลายหน่วยงานได้ดำเนินการเพื่อสนองนโยบายของรัฐบาล ในการป้องกันปราบปราม และหาวิธีแก้ไขในทุกรูปแบบ เพื่อลดความรุนแรงจากสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่เกิดขึ้น

สำหรับบทบาทของทหารในกองทัพไทย เพื่อใช้ในการเผชิญปัญหาทั้งในการปกป้องอธิปไตยของชาติ และการนำไปแก้ไขปัญหายุทธศาสตร์ในรูปแบบต่าง ๆ ที่มีใช้รูปแบบทางทหารได้ถูกระบุไว้อย่างชัดเจนในกฎหมายของชาติหลายฉบับ และมีการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ได้ระบุไว้ว่า “รัฐต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช อธิปไตย และบูรณภาพแห่งเขตอำนาจรัฐ และต้องจัดให้มีกำลังทหารอาวุธยุทโธปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัย จำเป็น และเพียงพอ เพื่อพิทักษ์รักษา เอกราช อธิปไตย ความมั่นคงของรัฐ สถาบันพระมหากษัตริย์ ผลประโยชน์ของชาติ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และเพื่อการพัฒนาประเทศ” (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560, 2560, หน้า 21-22)

ซึ่งยุทธศาสตร์ในการป้องกันประเทศของกระทรวงกลาโหม ได้กำหนดภัยคุกคามที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ เป็น 2 ลักษณะ คือ 1) ภัยคุกคามแบบดั้งเดิม เป็นภัยคุกคามทางทหาร ที่ต้องใช้กองทัพเป็นกลไกในการแก้ปัญหา ซึ่งภัยคุกคามนี้ยังไม่ปรากฏขึ้นชัดเจน แต่จากความขัดแย้งระหว่างประเทศที่มีอยู่หากไม่ได้แก้ไขอย่างรวดเร็ว และเหมาะสมอาจขยายลุกลามจนถึงขั้นใช้กำลังทหารขนาดใหญ่ได้ และ 2) ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ปัจจัยภายในประเทศเป็นภัยคุกคามที่มีการก่อตัวมายาวนาน และกำลังขยายตัวเพิ่มมากขึ้น ซึ่งภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ประเทศไทยกำลังเผชิญอยู่ ได้แก่ ปัญหาการล่องละเมิดพระบรมเดชานุภาพ ปัญหาการก่อ

ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัญหาความแตกแยกของคนในชาติ ปัญหาการก่อการร้าย ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ ปัญหาสิ่งแวดล้อม และปัญหาโรคระบาด (กองทัพบก, 2558, สื่อออนไลน์)

จากยุทธศาสตร์ดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าทหารเป็นกำลังหลักในการป้องกันอธิปไตยของประเทศ นอกจากนี้จะเป็นหน่วยงานที่ใช้กำลังในการเผชิญภัยคุกคามทางทหารแล้วยังจำเป็นต้องเตรียมกำลังในการรับมือกับภัยคุกคามรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งถือได้ว่าเป็นภัยคุกคามที่มีการก่อตัว และได้เปลี่ยนแปลงรูปแบบไปตามสถานการณ์ที่เฝ้าอันวญ ทั้งสภาพบุคคลและสภาพแวดล้อม ก่อให้เกิดความรุนแรงมากขึ้นกว่าเดิม ดังนั้น การพัฒนาการฝึกเพื่อรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ จึงเป็นการสร้างความพร้อมให้กับหน่วยทหาร และกำลังพลในการที่จะรับมือกับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

กรมทหารราบที่ 17 เป็นหน่วยทหารราบเบาของกองทัพบกไทย โดยขึ้นตรงกับกองพลทหารราบที่ 7 ดำเนินยุทธการหลักของกองทัพบกในด้านการป้องกันประเทศ พิทักษ์ผลประโยชน์ของชาติ การช่วยเหลือประชาชน และเสริมสร้างประโยชน์สุขให้ประชาชน จากสถานการณ์ปัจจุบันพบว่า ภัยคุกคามต่อความมั่นคง และความเป็นอยู่ของประชาชนมีหลากหลายรูปแบบ เช่น ปัญหายาเสพติด ภัยทางธรรมชาติ เป็นต้น ทหารจึงเข้ามามีบทบาทสำคัญในการป้องกันและปราบปราม เพื่อเป็นการช่วยเหลือประชาชน และคืนความสงบสุขให้กับประชาชน โดยภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่เกิดขึ้นภายในพื้นที่จังหวัดพะเยา เช่น สถานการณ์ไฟฟ้าและหมอกควัน สถานการณ์น้ำท่วม เป็นต้น ซึ่งทหารถือเป็นกำลังสำคัญที่เข้าไปช่วยเหลือ บรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน ร่วมกับหน่วยงานทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยในฐานะผู้ปฏิบัติงานในหน่วยทหารของกรมทหารราบที่ 17 มีความสนใจที่จะศึกษาความพร้อมของกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา เพื่อปฏิบัติการกิจในสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ หาแนวทางการพัฒนารูปแบบการปฏิบัติงานของหน่วยงานให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในพื้นที่รับผิดชอบ ตลอดจนพัฒนาขีดความสามารถของกำลังพลในการปฏิบัติการกิจการป้องกันประเทศตามแผนงาน โครงการ ที่ได้รับมอบหมาย เพื่อจะได้นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา และกำหนดรูปแบบการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ศึกษาความพร้อมของกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา เพื่อปฏิบัติการกิจในสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ของกรมทหารราบที่ 17 ค่ายขุนเจืองธรรมิกราช อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านทรัพยากรบุคคล (กำลังพล) 2) ด้านงบประมาณ 3) ด้านวัสดุอุปกรณ์ 4) ด้านการบริหารจัดการ

2. ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ทหารที่ปฏิบัติงานภายในกรมทหารราบที่ 17 จำนวน 216 นาย ประกอบด้วย นายทหารระดับปฏิบัติการ จำนวน 116 นาย และทหารกองประจำการ จำนวน 100 นาย และประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ ต.ท่าวังทอง อ.เมือง จ.พะเยา ที่ได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานร่วมกัน ประกอบด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จิตอาสา จำนวน 50 คน

3. ขอบเขตด้านสถานที่

กรมทหารราบที่ 17 ค่ายขุนเจืองธรรมิกราช อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา

นิยามศัพท์เฉพาะ

ภัยคุกคาม (Threat) หมายถึง พฤติการณ์ที่คาดคะเนได้ว่าจะก่อให้เกิดความเสียหาย มีผลให้ฝ่ายที่ถูกคุกคามต้องกระทำหรือละเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ภัยคุกคามจะมีความสำคัญเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับความนึกคิดของทั้งผู้คุกคาม และผู้ถูกคุกคาม ความนึกคิดดังกล่าวขึ้นอยู่กับความรู้สึกว่า ผู้คุกคามมีเครื่องมือพอ หรือมีศักยภาพกำลังอำนาจพอที่ดำเนินการให้บังเกิดผลตามที่ต้องการจะคุกคามได้หรือไม่ ขึ้นอยู่ที่เจตนาในการพิจารณาภัยคุกคามนั้น ความยากอยู่ที่การหยั่งเจตนาของประเทศที่คุกคาม กล่าวคือ แม้ประเทศที่คุกคามจะมีเครื่องมือที่จะใช้ดำเนินการ แต่ก็ยากที่จะรู้ได้ว่าจะใช้เครื่องมือที่มีอยู่หรือไม่ ฉะนั้น บางครั้งจึงต้องอาศัยการศึกษาทางประวัติศาสตร์ และศึกษาลักษณะของผู้นำ หรืออิทธิพลในการกำหนดนโยบายของประเทศนั้น ๆ

ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ (New Threats) หมายถึง ภัยคุกคามที่มีลักษณะและรูปแบบของการปฏิบัติ ความรุนแรง จำนวนผู้ปฏิบัติที่เปลี่ยนไปจากรูปแบบเดิม ๆ ซึ่งจะสอดคล้องกับสถานการณ์และความเป็นไปในปัจจุบัน ซึ่งมีลักษณะต่าง ๆ อันได้แก่

1. ภัยจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ (Climate Change)
2. ภัยจากการแข่งขันแย่งชิงทรัพยากร (Competition over Resources)
3. ภัยจากการเกิดขึ้นใหม่ของชนกลุ่มน้อยในสังคมใหญ่ (Marginalization of the Majority World)
4. ภัยจากการแพร่ขยายอิทธิพลทางทหาร (Global Militarization)

ทั้งนี้รวมถึง ภัยคุกคามจากโรคระบาด (Epidemiology) ภัยคุกคามทางสารสนเทศ (Information) ภัยจากอาชญากรรมข้ามชาติ (Transnational crime) ภัยคุกคามต่อความมั่นคงของมนุษย์ (Human Security) และภัยคุกคามทางด้านภูมิรัฐศาสตร์ (Geopolitics)

ยุทธศาสตร์ (Strategy) หมายถึง กระบวนการที่เชื่อมโยงระหว่างเครื่องมือหรือวิธีการและวัตถุประสงค์

ยุทธศาสตร์ชาติ (National Strategy) หมายถึง กระบวนการที่มีการจัดและใช้เครื่องมือกำลังอำนาจแห่งชาติทุกด้าน เพื่อให้บรรลุผลประโยชน์ของชาติ

ผลประโยชน์แห่งชาติ (National Interests) หมายถึง เป้าหมายแห่งชาติ เป็นแนวความคิดที่ได้ไตร่ตรองอย่างรอบคอบที่สุด จากบรรดาองค์ประกอบต่าง ๆ ประมวลขึ้นเป็นความต้องการที่สำคัญที่สุดที่ชาติจะขาดเสียมิได้ ทั้งนี้ รวมถึงการคุ้มครองตนเอง ความเป็นเอกราชบูรณภาพแห่งชาติ ความมั่นคงทางทหาร เสถียรภาพทางเศรษฐกิจกับบรรดาความมั่งคั่งทั้งหลายที่จะพึงมี

การเตรียมความพร้อม หมายถึง การเตรียมความพร้อมของกรมทหารราบที่ 17 ค่ายขุนเจืองธรรมิกราช อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา เพื่อรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านทรัพยากรบุคคล (กำลังพล) 2) ด้านงบประมาณ 3) ด้านวัสดุอุปกรณ์ และ 4) ด้านการบริหารจัดการ

ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย

1. ทราบถึงความพร้อมและขีดความสามารถทางทหาร ของกรมทหารราบที่ 17 ในการใช้กำลังทหารในการปฏิบัติการกิจในสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่
2. ได้ข้อมูลเพื่อใช้เป็นแนวทางการวางแผนการเตรียมความพร้อมเพื่อเพิ่มศักยภาพทางทหารในการปฏิบัติการกิจในสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ให้สอดคล้อง และเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษา “การเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ กรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา” ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสารแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มากำหนดกรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา ดังต่อไปนี้

1. ความเป็นมาของกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา
2. ภัยคุกคามรูปแบบใหม่
3. แนวคิดเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อม
4. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ
5. แนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วม
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
7. กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา

ความเป็นมาของกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา

กรมทหารราบที่ 17 เป็นหน่วยทหารที่ถือกำเนิดขึ้นมาท่ามกลางพื้นที่ ยุคสมัย และสถานการณ์ที่มีความขัดแย้งทางด้านอุดมการณ์ทางการเมือง ระหว่างระบอบเสรีนิยม ประชาธิปไตย และระบอบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ ซึ่งเป็นจุดผกผันด้านความมั่นคงของชาติ อย่างรุนแรง แม้จะอยู่ในห้วงแรกของการกำเนิดหน่วย แต่กำลังพลของหน่วยก็ได้มีโอกาสเข้าร่วม ในบทสุดท้ายของประวัติศาสตร์การต่อสู้อันกล้าแค้นและยาวนานของชาติไทยนั้น คือ สงคราม การต่อสู้กับลัทธิการก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ และได้มีส่วนสำคัญของการได้มาซึ่งชัยชนะขึ้น เด็ดขาดอย่างถาวร และยังคงมีส่วนร่วมสำคัญในการใช้กำลังเข้าต่อสู้ และแก้ไขปัญหาวิกฤติ ของชาติ ทั้งด้วยการปฏิบัติโดยตรง และด้วยการสนับสนุนหน่วยงานอื่นเรื่อยมา ขณะเดียวกัน ยังมีการเตรียมกำลังให้พร้อมเสมอที่จะเผชิญหน้ากับการรบ/การสงคราม หรือภัยคุกคามในชั้น ที่รุนแรงที่สุดในทุกรูปแบบ ในพื้นที่ภาคเหนือซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของ กองทัพภาคที่ 3 และเป็นหน่วยขึ้นตรงของ กองพลทหารราบที่ 7 ปัจจุบันมีที่ตั้งถาวร ณ ค่ายขุนเจืองธรรมิกราช อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา มีเขตพื้นที่รับผิดชอบใน 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดพะเยา จังหวัดลำปาง และจังหวัดเชียงราย โดยมีหน่วยขึ้นตรงในอัตรา 3 กองพันทหารราบ ได้แก่

1. กองพันทหารราบที่ 2 กรมทหารราบที่ 17 ที่ตั้งค่ายสุรศักดิ์มนตรี อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

2. กองพันทหารราบที่ 3 กรมทหารราบที่ 17 ที่ตั้งค่ายเม็งรายมหาราช อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

3. กองพันทหารราบที่ 4 กรมทหารราบที่ 17 ที่ตั้งค่ายขุนจอมธรรม อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา

กรมทหารราบที่ 17 นับเป็นหน่วยของกรมทหารราบเบา ของกองทัพบกไทย โดยขึ้นการบังคับบัญชากับกองพลทหารราบที่ 7 เป็นหน่วยระดับกรมทหารราบดำเนินยุทธการหลักของกองทัพบก ในด้านการป้องกันประเทศ พิทักษ์ผลประโยชน์ของชาติ การช่วยเหลือประชาชน และเสริมสร้างประโยชน์สุขให้ประชาชน

ภัยคุกคามรูปแบบใหม่

ความหมายของภัยคุกคาม

เมื่อกล่าวถึงความหมายของภัยคุกคามรูปแบบใหม่ (Non-Traditional threats) มีการอธิบายกันอย่างกว้างขวางในกลุ่มนักวิชาการ ภายใต้บริบทและมุมมองที่แตกต่างกัน แต่ที่โดดเด่นที่สุด คือ กลุ่มของคริสต์ แอบบอต, พอล โรเจอร์ส และจอห์น สโลโบดา (Christ Abbott, Paul Rogers and John Sloboda) ซึ่งได้แบ่งประเภทของภัยคุกคามรูปแบบใหม่ออกเป็น 4 ประเภท คือ 1) ภัยจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ (Climate Change) 2) ภัยจากการแข่งขันแย่งชิงทรัพยากร (Competition over Resources) 3) ภัยจากการเกิดขึ้นใหม่ของชนกลุ่มน้อยในสังคมใหญ่ (Marginalization of the Majority World) และ 4) ภัยจากการแพร่ขยายอิทธิพลทางทหาร (Global Militarization) นอกจากนี้ ยังมีการให้คำนิยามและแบ่งประเภทของภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ในลักษณะแยกย่อยลงไป เช่น ภัยคุกคามจากโรคระบาด (Epidemiology) ภัยคุกคามทางสารสนเทศ (Information) ภัยจากอาชญากรรมข้ามชาติ (Transnational crime) ภัยคุกคามต่อความมั่นคงของมนุษย์ (Human Security) และภัยคุกคามทางด้านภูมิรัฐศาสตร์ (Geopolitics)

ประเทศไทยต้องเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศโดยตรง ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา และการทหาร ในลักษณะที่ภัยคุกคามได้ทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้นตามลำดับ จากปัจจัยบวกของกระแสโลกาภิวัตน์ที่มีการเปิดเสรีการค้า การเงิน การลงทุน ความก้าวหน้าทางการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ ตลอดจนผู้คนมีการย้ายถิ่นฐานระหว่างประเทศมากขึ้น ทั้งนี้ประเทศไทยยังไม่มีหน่วยงานหรือองค์กรใด ๆ

ที่ได้ให้คำนิยามและแบ่งประเภทของภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ชัดเจน แต่ได้มีผู้ให้ความหมายเกี่ยวกับภัยคุกคามไว้หลากหลาย ดังนี้

สภาความมั่นคงแห่งชาติ หรือ สมช. ได้อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2535 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2543 ได้กำหนดประเภทของภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของไทย 9 ประการ คือ 1) ความแตกแยกทางความคิดของคนในสังคม 2) ความไม่เชื่อมั่นต่อระบบและสถาบันการเมือง 3) การขาดการสมดุลของการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 4) ภัยพิบัติจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและโรคระบาด 5) ความมั่นคงในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ 6) การก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ 7) แรงงานต่างด้าวและผู้หลบหนีเข้าเมือง 8) ยาเสพติด และ 9) ความยากจน

เจษฎา มีบุญลือ (2553, หน้า 27) ได้นิยามคำว่า ภัยคุกคาม คือ การกระทำอันจะเป็นอันตราย หรือลั่นคลอนต่อความมั่นคงของชาติในทุก ๆ ด้าน

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (ม.ป.ป., สื่อออนไลน์) นิยามว่า ภัยคุกคาม (Threat) คือ พฤติการณ์ที่คาดคะเนได้ว่าจะก่อให้เกิดความเสียหาย มีผลให้ฝ่ายที่ถูกคุกคามต้องกระทำหรือละเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ภัยคุกคามจะมีความสำคัญเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับความนึกคิด ของทั้งผู้คุกคาม และผู้ถูกคุกคาม ความนึกคิดดังกล่าวขึ้นอยู่กับความรู้สึกว่าผู้คุกคามมีเครื่องมือพอ หรือมีศักยภาพกำลังอำนาจพอที่จะดำเนินการให้บังเกิดผลตามที่ต้องการจะคุกคามได้หรือไม่ ขึ้นอยู่ที่เจตนาในการพิจารณาภัยคุกคามนั้น ความยากอยู่ที่การหยั่งเจตนาของประเทศที่คุกคาม กล่าวคือ แม้ประเทศที่คุกคามจะมีเครื่องมือที่จะใช้ดำเนินการ แต่ก็ยากที่จะรู้ได้ว่าจะใช้เครื่องมือที่มีอยู่หรือไม่ ฉะนั้น บางครั้งจึงต้องอาศัยการศึกษาทางประวัติศาสตร์ และศึกษาลักษณะของผู้นำ หรืออิทธิพลในการกำหนดนโยบายของประเทศนั้น ๆ ซึ่งภัยคุกคามแบบดั้งเดิม (Traditional Threat) กล่าวโดยรวมแล้ว ภัยคุกคามแบบดั้งเดิม จะมีความหมายครอบคลุมถึง ภัยคุกคามจากการใช้กำลังทหารเข้าทำการรบ และยังรวมไปถึงการบ่อนทำลายก่อวินาศกรรม จารกรรม ที่มีการกระทำในลักษณะรัฐต่อรัฐ ส่วนความหมายของคำว่า “ภัยคุกคามรูปแบบใหม่” (Non-traditional Threat) นั้น สามารถกล่าวได้ว่าเป็นภัยคุกคามในทุก ๆ มิติที่ไม่ใช่ภัยคุกคามเฉพาะมิติด้านการทหารเท่านั้น ได้แก่ ปัญหาโลกร้อนที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสิ่งแวดล้อม ที่มีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของมวลมนุษยชาติ และระบบนิเวศ หรือการเคลื่อนย้ายทุนจากบริษัทข้ามชาติ ที่ส่งผลให้ประเทศบางประเทศล้มละลายได้

ภายในชั่วข้ามคืน หรือการก่อการร้ายและการก่อความไม่สงบที่กระทำต่อผู้บริสุทธิ์ด้วยความรุนแรง และความหวาดกลัว หรือการค้ำมนุษย์ข้ามชาติ เป็นต้น

สำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติ (ม.ป.ป., หน้า 47-51) ได้สรุปปัญหาภัยคุกคามออกเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่

1. ภัยคุกคามความมั่นคงรูปแบบเก่า ซึ่งมีจุดเน้นความมั่นคงแบบเดิม (Traditional Security) โดยยังคงมีปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นและดำรงอยู่ในปัจจุบัน รวมทั้งจะส่งผลกระทบต่อไปในอนาคต ได้แก่

1.1 ปัญหาการสู้รบตามแนวชายแดน ซึ่งมีทั้งการสู้รบด้วยกองกำลังติดอาวุธ บริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา และไทย-สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ และการสู้รบในประเทศรอบบ้าน ที่ทำให้เกิดปัญหาที่สำคัญตามมา กลายเป็นปัญหาส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ และการรักษาความมั่นคงของไทย ได้แก่

1.1.1 กลุ่มผู้หนีภัยจากการสู้รบในเมียนมาร์ ซึ่งอพยพข้ามแดนเข้ามาอยู่อาศัยในเขตไทย ที่ศูนย์พักพิงชั่วคราวบริเวณจังหวัดชายแดนไทย-เมียนมาร์ รวม 9 แห่ง จำนวนกว่า 100,000 คน

1.1.2 การเคลื่อนไหวของชนกลุ่มน้อยบริเวณชายแดนไทย-เมียนมาร์

1.2 ปัญหาการลักลอบหลบหนีเข้าเมือง ซึ่งมีทั้งสาเหตุจากความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในต่างประเทศ ปัจจุบันมี 3 กลุ่มสำคัญ ได้แก่

1.2.1 กลุ่มผู้หลบหนีเข้าเมืองกลุ่มชาวโรฮิงญาจากรัฐอะระกัน หรือรัฐยะไข่ ประเทศเมียนมาร์ ที่อพยพมาทางทะเลอันดามัน และลักลอบเข้าเมืองไทยบริเวณจังหวัดชายทะเลฝั่งอันดามัน

1.2.2 กลุ่มผู้หลบหนีเข้าเมืองชาวศรีลังกา ซึ่งมีกลุ่มขบวนการใช้ประเทศไทยเป็นสถานที่ติดต่อลักลอบนำชาวศรีลังกาไปประเทศที่สาม โดยใช้สายการบินพาณิชย์นำคนมาพักอยู่ที่ประเทศไทย จากนั้นจึงเคลื่อนย้ายทางรถยนต์ต่อไปทางภาคใต้เพื่อลงเรือเดินทางไปยังประเทศปลายทาง

1.2.3 กลุ่มผู้หลบหนีเข้าเมืองกลุ่มชาวเกาหลีเหนือ ที่อพยพลักลอบเข้าเมืองไทยผ่านทางชายแดนไทย-เมียนมาร์ และชายแดนไทย-สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป. ลาว)

2. ภัยคุกคามความมั่นคงรูปแบบใหม่ ซึ่งมีจุดเน้นความมั่นคงที่ไม่ใช่แบบเดิม (Nontraditional Security) ได้แก่ ความมั่นคงมนุษย์ เป็นต้น โดยยังคงมีปัญหาสำคัญที่ทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในหลายพื้นที่ และส่งผลกระทบต่อการพัฒนา และการเสริมสร้างความมั่นคง

โดยรวมของประเทศ ทั้งนี้ ปัญหาและภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่จะกล่าวต่อไป เป็นผลพวงมาจากผลของการพัฒนาและการแก้ไขปัญหามาของประเทศในอดีตที่ผ่านมา ซึ่งยังคงมีปัญหาความเหลื่อมล้ำของคนในสังคมดำรงอยู่ต่อไป โดยเฉพาะความไม่เท่าเทียมกันด้านโอกาส ได้แก่ โอกาสเข้าถึงบริการของรัฐ โอกาสเข้าถึงทรัพยากรและแหล่งทุน เพื่อพัฒนาศักยภาพตนเอง ครอบครัว และคุณภาพชีวิตที่ดี เป็นต้น และเป็นผลให้ยังคงมีกลุ่มคนยากจน กลุ่มคนด้อยโอกาส กลุ่มคนที่ยังไม่มีสถานะที่ชัดเจน กลุ่มอิทธิพลอำนาจมืด กลุ่มนายทุนผูกขาด และมีชุมชนในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร ตลอดจนมีชุมชนแออัดในเขตเมือง ซึ่งเป็นรากเหง้าสำคัญของปัญหา และภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและแก้ไขปัญหามุ่งเน้นที่ด้วย แม้ว่าได้มีการจัดทำยุทธศาสตร์ หรือแผนแม่บทเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหามุ่งเน้นเรื่องต่าง ๆ แล้ว ก็ยังไม่อาจคลี่คลายปัญหาและภัยต่าง ๆ ได้ทั้งหมด โดยปัญหาและภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาและแก้ไขปัญหามุ่งเน้นที่ ประกอบด้วย

2.1 ปัญหายาเสพติด เป็นปัญหาที่มีความซับซ้อนเพิ่มขึ้น เป็นลักษณะขบวนการหรือองค์กรอาชญากรรม ที่มีเครือข่ายดำเนินการทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศรอบบ้าน และตรวจพบผู้กระทำความผิดในบุคคลทุกระดับวัย ตั้งแต่เด็กเยาวชน ไปจนถึงผู้สูงอายุ และมาจากหลากหลายอาชีพ และกลุ่ม/องค์กร มีทั้งคนจนและคนรวย รวมทั้งมีการเคลื่อนไหวทั้งในพื้นที่ เขตเมือง และชนบทป่าเขา เพื่อลักลอบผลิต/นำเข้าสิ่งเสพติด จำหน่ายขนย้ายข้ามแดน และกระจายส่งไปขายยังกลุ่มเป้าหมายในทุกพื้นที่ จนนำไปสู่การแพร่ระบาด และเป็นเหตุบ่อนทำลายชุมชน สังคมอย่างหนักในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศอยู่ในขณะนี้

2.2 ปัญหาแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย ซึ่งเป็นอีกปัญหาหนึ่งที่ทวีความซับซ้อนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และก่อผลกระทบเพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับ โดยยังคงมีแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย ได้รับการผ่อนผันให้ทำงานในพื้นที่หลายจังหวัด ขณะที่ยังมีอีกจำนวนมากที่ลักลอบทำงานขายแรงงานกระจายอยู่ในจังหวัดต่าง ๆ แต่ยังไม่มียุทธศาสตร์บริหารจัดการที่สามารถควบคุมปัญหาผลกระทบสำคัญที่เกิดขึ้นตามมาได้ โดยเฉพาะปัญหาเด็กเกิดใหม่ในประเทศไทย ปัญหาด้านสาธารณสุข ปัญหาการปฏิบัติตามกฎหมาย และกฎระเบียบชุมชน สังคม ปัญหาอาชญากรรม และปัญหาสิทธิมนุษยชน

2.3 ปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อเขตแดน

2.4 ปัญหาสาธารณสุขขนาดใหญ่ และภัยพิบัติต่าง ๆ คือ ภัยที่เกิดขึ้นจากปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ ซึ่งไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ในลักษณะของสาธารณภัย ได้แก่ อุทกภัย วาตภัย และไฟไหม้ป่า เป็นต้น หรือเป็นอุบัติเหตุที่เป็นผลจากการกระทำด้วยน้ำมือมนุษย์ ได้แก่ อาคารถล่ม โรงงานอุตสาหกรรมระเบิด การก่อวินาศกรรม การทำลายสภาพแวดล้อม และระบบนิเวศ

ทั้งทางบกและทางทะเล เป็นต้น ซึ่งการเกิดสาธารณภัย และอุบัติภัยขนาดใหญ่ในประเทศ มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นสูง และมีความรุนแรง ทำลายชีวิต และทรัพย์สินของราษฎร นอกจากนี้ ปัญหาการทำลายสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ ก็เป็นปัจจัยเร่งตัวหนึ่งที่ทำให้เกิดสาธารณภัย และอุบัติภัยต่าง ๆ อีกด้วย

2.5 ปัญหาโรคระบาด ซึ่งในอนาคตจะมีโรคระบาดอุบัติใหม่เกิดขึ้น โดยเฉพาะโรคติดต่อทางการหายใจ และคาดว่าจะมีโรคอุบัติซ้ำอีก จากโรคดั้งเดิมที่เคยระบาดและจัดเป็นภัยร้ายแรงในอดีต

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ หมายถึง ภัยคุกคามที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศชาติที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนโดยรวม โดยแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ ภัยคุกคามที่เกิดจากมนุษย์ และภัยคุกคามที่เกิดจากภัยทางธรรมชาติ

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่

ภัยคุกคามรูปแบบใหม่นี้ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน หรือ กอ.รมน. ได้กำหนดเป็นกรอบภัยคุกคามเพื่อกำหนดแผนงานรักษาความมั่นคงภายใน ประจำปี 2550 ในห้วงเวลาก่อนปี พ.ศ. 2550 กองทัพไทยได้แสดงบทบาทที่โดดเด่นไว้อย่างสำคัญในการบริหารจัดการกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ในบทบาทที่แตกต่างกันออกไป เช่น บทบาทของการเป็นผู้สนับสนุน ผู้ช่วยเหลือ ผู้ประสานงาน และมีบทบาทของการเป็นผู้ปฏิบัติเองบ้างตามสถานการณ์ และกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน บทบาทที่เด่นชัด คือ การปราบปรามยาเสพติด การก่อการร้าย และอาชญากรรมข้ามชาติ บริเวณพื้นที่ตามแนวชายแดน (พื้นที่ประกาศใช้กฎอัยการศึก) การแก้ปัญหาความมั่นคงในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ อีกทั้งยังเป็นผู้สนับสนุนส่วนราชการอื่น ๆ ในการแก้ปัญหาการจัดสมดุลงานและสิ่งแวดล้อม การช่วยเหลือบรรเทาภัยพิบัติคลื่นสึนามิ การป้องกันโรคระบาดใช้หวัดนก การแก้ปัญหาแรงงานต่างด้าวและผู้หลบหนีเข้าเมือง เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ในระดับรัฐบาล การจัดการกับปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ยังมีปัญหาและอุปสรรค อาทิ ข้อจำกัดทางด้านกฎหมายในประเทศ ความร่วมมือระหว่างประเทศ ทรัพยากรของประเทศ และเจ้าหน้าที่ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ยังมีการตื่นตัวน้อย ในขณะที่การแสดงบทบาทของกองทัพไทยที่ผ่านมา กองทัพก็ประสบปัญหาและข้อจำกัดเช่นกัน กล่าวคือ

ประการแรก กองทัพมีโครงสร้างการจัดองค์กรเพื่อจัดการด้านภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่เด่นชัด เพราะโครงสร้างการจัดของกองทัพปัจจุบัน เป็นการจัดเพื่อรองรับภัยคุกคามรูปแบบเดิม

ในยุคสงครามเย็น ที่มองภัยคุกคามทางทหารเป็นหลัก โครงสร้างการจัดตั้งต้องอยู่กับภารกิจ ป้องกันประเทศเสียเป็นส่วนใหญ่

ประการที่สอง สืบเนื่องมาจากเหตุผลการจัดโครงสร้างกองทัพปกป้องประเทศ กองทัพจึงมิได้กำหนดภารกิจโดยตรง เป็นการเฉพาะที่จะดำเนินการต่อเป้าหมายภัยคุกคามรูปแบบใหม่ได้

ประการที่สาม ไม่มีกฎหมายรองรับให้อำนาจของกองทัพในการบริหารจัดการกับ ภัยคุกคามรูปแบบใหม่

ประการที่สี่ กำลังพลส่วนใหญ่ขาดความรู้และประสบการณ์

ประการที่ห้า การขาดแคลนงบประมาณและเครื่องมือสิ่งอุปกรณ์ที่จำเป็น และ

ประการสุดท้าย กองทัพยังไม่มีหลักนิยามที่ชัดเจนในเรื่องการปฏิบัติการทางทหาร ที่มิใช่สงคราม (Military Operations Other Than War: MOOTW) เพื่อเป็นกรอบรองรับการจัด โครงสร้าง ภารกิจ บุคลากร การบริการจัดการเฉพาะที่จะเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่

แนวโน้มภัยคุกคามรูปแบบใหม่จะเป็นภัยที่มีความซับซ้อน หลากหลายมิติรวมกัน และจะทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ ภัยคุกคามนี้จะส่งผลกระทบต่อโครงสร้างของสังคมไทยโดยตรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาความมั่นคงของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเป็นการผสมผสานระหว่าง ปัญหารากเหง้าของประวัติศาสตร์และปัญหาการก่อการร้าย ซึ่งมีความเชื่อมโยงของผู้ก่อการร้าย อาชญากรรม และขบวนการค้ายาเสพติด ทั้งในประเทศและนอกประเทศ ทั้งนี้ การป้องกัน และแก้ไขภัยคุกคามรูปแบบใหม่ของรัฐบาลปัจจุบัน มีลักษณะต่างคนต่างทำ ไม่มีองค์กรที่ชัดเจน รับผิดชอบบูรณาการ นโยบาย ยุทธศาสตร์ และการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติที่ชัดเจน ทำให้ไม่สามารถป้องกัน ยับยั้ง และแจ้งเตือนภัยล่วงหน้าได้อย่างมีระบบ ตั้งแต่ก่อนเกิดเหตุการณ์ และเมื่อเกิดเหตุการณ์ภัยที่ร้ายแรง สังคมไทยอาจจะต้องตกอยู่ในสภาวะระส่ำระสาย เสียขวัญ จนขยายวงกว้างไปสู่ความมั่นคงด้านอื่น ๆ ยกตัวอย่างเช่น เกิดเหตุการณ์น้ำท่วมใหญ่ในพื้นที่ ภาคเหนือ ในขณะที่มีกลุ่มก่อการร้ายโจมตีด้วยการลอบวางระเบิดหลาย ๆ จุดพร้อมกัน ในพื้นที่ กรุงเทพมหานคร และกลุ่มก่อความไม่สงบภาคใต้ให้รุนแรงขึ้นอีก ในสถานการณ์วิกฤตร้ายแรงเช่นนี้ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่กองทัพไทย ซึ่งเป็นกลไกทางด้านความมั่นคงของรัฐบาล ที่มีขีดความสามารถและศักยภาพสูงในการจัดการกับปัญหาความมั่นคงในลักษณะภัยคุกคาม รูปแบบใหม่ที่เป็นองค์รวม (Holistic) จะได้เตรียมปรับบทบาทและโครงสร้างการจัดของกองทัพ ให้เหมาะสม เพื่อเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่เกิดขึ้นอย่างเร่งด่วน เฉียบพลันในอนาคต อันจะทำให้กองทัพได้เป็นที่พึ่ง และมีคุณค่ามากยิ่งขึ้นต่อสังคมไทย

ทั้งนี้ มีผู้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ไว้ในมุมมอง และวิธีการที่หลากหลาย ดังนี้

สำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานสภาพมั่นคงแห่งชาติ (ม.ป.ป., หน้า 13-19) ได้กำหนด ยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2557-2561 ดังนี้

1. การเตรียมพร้อมของประเทศให้พร้อมเผชิญกับภาวะไม่ปกติ ให้มีความสำคัญกับการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผน แผนปฏิบัติการ ให้พร้อมเผชิญกับภัยความมั่นคง สาธารณภัย สถานการณ์ฉุกเฉิน และภัยเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของประชาชน โดยประสานและผนึกกำลังของทุกฝ่ายในชาติ

2. การเตรียมทรัพยากรมนุษย์ให้มีภูมิคุ้มกันเป็นรากฐานสำคัญ ให้มีความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีภูมิคุ้มกันภัยความมั่นคงและสาธารณภัย โดยเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจในการเตรียมความพร้อมในระดับชุมชน ท้องถิ่น ภูมิภาค และประเทศ ในการเตรียมความพร้อม และบริหารจัดการในมิติการป้องกัน การมีข้อมูล การมีระบบเฝ้าระวังแจ้งเตือน การจัดการเมื่อคาดว่าจะเกิดภัย ขณะเกิดภัย และหลังเกิดภัย โดยกระบวนการเรียนรู้ถ่ายทอด สังคมประสบการณ์ บทเรียน และกระบวนการมีส่วนร่วมของหน่วยงานรัฐกับทุกภาคส่วน ในการดำเนินงานเพื่อเตรียมความพร้อมร่วมกันของคนในชาติ โดยเฉพาะภัยที่มีสาเหตุจากมนุษย์ ถือเป็นการเตรียมพร้อมที่สำคัญ ที่สามารถวางแผนเพื่อป้องกัน หรือลดผลกระทบจาก ภัยดังกล่าวได้

3. การเตรียมความพร้อมของชุมชนท้องถิ่น ให้มีความสำคัญกับชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วม ในการกำหนดนโยบาย แผน และแนวทางการสร้างภูมิคุ้มกันในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ความมั่นคง และสาธารณภัย รวมทั้ง มีกระบวนการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระหว่างภาครัฐ ชุมชน ท้องถิ่น ประชาสังคม และภาคประชาชน โดยนำความรู้ของชุมชนท้องถิ่นมามีส่วนร่วมในการป้องกัน และจัดการกับภัยความมั่นคงและสาธารณภัย และสนับสนุนการจัดการฐานข้อมูลภัยต่าง ๆ ตลอดจนการมีเครือข่ายเฝ้าระวังและแจ้งข่าวสารข้อมูลในระดับชุมชนท้องถิ่น รวมทั้งการสร้าง ความพร้อมรับมือที่จะสามารถจัดการภัยที่เกิดขึ้นในพื้นที่ได้ด้วยตนเอง โดยมีชุมชนท้องถิ่น เป็นศูนย์กลาง และเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

4. การเตรียมพร้อมเชิงรุกของหน่วยงานเพื่อป้องกันและลดผลกระทบ การมีแผน กฎ ระเบียบ ระบบเฝ้าระวังแจ้งเตือน การเตรียมบัญชีทรัพยากรทั้งคนและสิ่งของอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้พร้อมใช้งานอย่างเหมาะสม เพื่อให้การบริหารจัดการสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นไปอย่างทันท่วงที และมีประสิทธิภาพ

5. การฝึกกำลังเพื่อเสริมสร้างศักยภาพของชาติ ในการป้องกันประเทศ เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพของชาติด้วยการฝึกกำลัง และทรัพยากรจากทุกภาคส่วนในการป้องกันประเทศ และให้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนการดำเนินงานของกองทัพไทย ศูนย์ระดมสรรพกำลังทางทหาร และศูนย์บัญชาการทางทหาร ตั้งแต่ในภาวะปกติ ตลอดจนพัฒนาระบบการประสานงานระหว่างกองทัพกับหน่วยงานพลเรือน เพื่อป้องกันภัยคุกคามจากภายนอกประเทศ ทั้งทางบก ทางทะเล และทางอากาศ ตลอดจนเสริมสร้างศักยภาพ และปลูกฝังจิตสำนึกด้านความมั่นคงให้กับคนและชุมชน รวมทั้งสร้างเครือข่ายอาสาสมัครเพื่อสนับสนุนกองทัพในการจัดเตรียมกำลัง และใช้กำลังเพื่อปฏิบัติการกิจตามแผนป้องกันประเทศ

6. การเสริมสร้างความร่วมมือกับต่างประเทศในกรอบทวิภาคีและพหุภาคี เพื่อพัฒนาระบบการเตรียมพร้อมของชาติ

7. การพัฒนาและสนับสนุนการมีระบบฐานข้อมูลทรัพยากรของประเทศด้านความมั่นคง และสนับสนุนการมีคลังข้อมูลสาธารณภัย เพื่อการแจ้งเตือนภัย การอพยพ การให้ความช่วยเหลือ การบริจาค การจัดการในภาวะฉุกเฉิน ทั้งภัยคุกคามทางทหาร และสาธารณภัยไว้ ตั้งแต่ในยามปกติ โดยมีการปรับปรุงฐานข้อมูลสม่ำเสมอ รวมทั้งจัดให้มีช่องทางการประสานและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงาน ในการสนับสนุนทรัพยากร ทั้งด้านความมั่นคง และด้านสาธารณภัย ให้สามารถแลกเปลี่ยนและนำทรัพยากรมาใช้ร่วมกันเมื่อเกิดภัยในแต่ละระดับ ความรุนแรงของสถานการณ์ได้อย่างทันทั่วทั้งที่ รวมทั้งนำแผนและระบบฐานข้อมูลมาทดสอบการปฏิบัติในการฝึกซ้อมอย่างสม่ำเสมอ

8. การส่งเสริมและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภัยในเชิงรุก เป็นการฝึกกำลังทุกภาคส่วน เป็นภาคีเครือข่ายในกระบวนการวางแผน การบริหารจัดการภัยตั้งแต่ขึ้นก่อนเกิดเหตุ ขณะเกิดเหตุ และหลังเกิดเหตุ โดยเสริมสร้างการพัฒนาความรู้ การตระหนักรู้ การมีจิตสำนึก ความมั่นคง การมีจิตสำนึกของทุกภาคส่วน เพื่อเข้ามามีส่วนร่วมฝึกกำลังในการป้องกันและบรรเทาผลกระทบก่อนเกิดเหตุ ดำเนินการแก้ไขขณะเกิดเหตุอย่างทันทั่วทั้งที่ และฟื้นฟูความเสียหายทางกายภาพและจิตใจให้กลับคืนสู่ภาวะปกติ รวมทั้งทบทวนและพัฒนา กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

9. การมีระบบการบริหารจัดการที่ประสานสอดคล้อง ตั้งแต่ระดับชาติ ระดับจังหวัด ระดับท้องถิ่น ตลอดจนการให้ความสำคัญกับการดำเนินงานของกระทรวงมหาดไทย ในฐานะที่เป็นหน่วยรับผิดชอบภารกิจการรักษาความมั่นคงภายในประเทศ การดำเนินงานของศูนย์อำนวยการร่วมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ตั้งแต่ในภาวะปกติ เพื่อประสานบูรณาการข้อมูลระหว่างหน่วยงาน

เพื่อนำเสนอผู้บัญชาการเหตุการณ์ในแต่ละช่วงเวลา และแต่ละระดับความรุนแรงของภัย รวมทั้งให้จัดตั้งกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขตพื้นที่ (อปท./อำเภอ/เขต/จังหวัด/กทม.) ตั้งแต่ในยามปกติ เพื่อให้สามารถปรับเปลี่ยนเป็น “ศูนย์บัญชาเหตุการณ์ส่วนหน้า จังหวัด/กรุงเทพมหานคร” เมื่อคาดว่าจะเกิดภัยหรือเมื่อเกิดภัยขึ้นอย่างทันที่ และสามารถปรับใช้ในการกิจเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในการรักษาความสงบเรียบร้อย และศูนย์ระดมสรรพกำลังกลาโหมในการป้องกันประเทศ

ในยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2557-2561 ได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ไว้ 5 ประเด็นยุทธศาสตร์ ดังนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การเตรียมพร้อมของทุกภาคส่วนให้พร้อมเผชิญกับภาวะไม่ปกติ ประกอบไปด้วย 9 กลยุทธ์ โดยเน้นการพัฒนา ทบทวน ปรับปรุง นโยบายยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมฯ เพื่อให้เกิดศักยภาพ ตามแนวทางปฏิบัติในการเตรียมความพร้อมของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกัน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและศักยภาพให้คน ชุมชน และสังคม ประกอบไปด้วย 8 กลยุทธ์ เพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการสาธารณภัยโดยชุมชนและประชาชนในท้องถิ่นให้มีส่วนร่วม ตลอดจนใช้กลไกการประสานงานและขับเคลื่อนความร่วมมือการดำเนินการระหว่างหน่วยงานรัฐกับชุมชนท้องถิ่น เพื่อให้มีภูมิคุ้มกันที่เข้มแข็ง

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การเสริมสร้างความร่วมมือกับต่างประเทศ ประกอบไปด้วย 7 กลยุทธ์ ได้แก่ การศึกษา ค้นคว้า วิจัย พัฒนความร่วมมือทางวิชาการ การแลกเปลี่ยนข้อมูล การสัมมนา ฝึกอบรม การเสริมสร้างทักษะ เทคนิค ความเชี่ยวชาญร่วมกัน การกำหนดช่องทางประสานความช่วยเหลือกับต่างประเทศ การฝึกซ้อมด้านสาธารณภัยและด้านความมั่นคงในระดับทวิภาคีและพหุภาคี การพัฒนาและจัดทำฐานร่วมข้อมูลด้านทรัพยากร และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของแต่ละประเทศ รวมทั้งการเตรียมข้อมูลและความพร้อมด้านบุคลากร และทรัพยากรต่างๆ ของฝ่ายไทยตั้งแต่มยามปกติ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 การฝึกกำลังและบูรณาการแผนในทุกระดับ ประกอบไปด้วย 8 กลยุทธ์ เน้นจัดทำและพัฒนาแผนปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแบบบูรณาการระดับกระทรวง แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด และแผนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านความมั่นคงของหน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งสนับสนุนและส่งเสริมการฝึกกำลังร่วมกันเป็นภาคีเครือข่าย โดยให้หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคท้องถิ่น องค์กรชุมชน สมาคม มูลนิธิอาสาสมัครภาคพลเมือง ได้มีการจัดทำแผน แนวทาง และมาตรฐานการปฏิบัติงาน (Standard Operating Procedure: SOP) ร่วมกัน เพื่อให้มีความพร้อมต่อการเผชิญภัยแต่ละประเภท

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 การบริหารจัดการที่มีเอกภาพและประสิทธิภาพ ประกอบไปด้วย 9 กลยุทธ์เพื่อให้การควบคุม สั่งการ อำนาจการ ประสานงานในการแก้ไขสถานการณ์วิกฤตให้คลี่คลายกลับคืนสู่ภาวะปกติโดยเร็วอย่างมีเอกภาพ จึงกำหนดให้นายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้บัญชาการ โดยมี สมช., มท. และ กท. เป็นหน่วยหลักประสานงาน และดำเนินการแก้ไขปัญหาร่วมกับทุกภาคส่วน ตามยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติฯ

สำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ (ม.ป.ป., หน้า 18) ได้ส่งเสริมและสนับสนุนบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชน เพื่อพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น ในการพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ โดยพิจารณากำหนดแนวทางส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความรู้ ความเข้าใจการพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติได้แก่ ภารกิจการรักษาความสงบเรียบร้อยชุมชนท้องถิ่น เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2556, หน้า 34) กำหนดให้มีการพัฒนาส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐสู่องค์กรแห่งความเป็นเลิศ โดยเน้นการจัดโครงสร้างองค์การที่มี ความทันสมัย กะทัดรัด มีรูปแบบเรียบง่าย (Simplicity) มีระบบการทำงานที่คล่องตัว รวดเร็ว โดยปรับปรุงหน่วยงานราชการให้มีความเหมาะสมกับภารกิจที่รับผิดชอบ ลดความซ้ำซ้อน มีความยืดหยุ่น คล่องตัวสูง สามารถปรับตัวได้อย่างต่อเนื่อง ตอบสนองต่อบทบาทภารกิจหรือบริบทในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

สำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ (ม.ป.ป., หน้า 13) กำหนดให้ส่งเสริมและสนับสนุนกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ที่ให้ความสำคัญกับการป้องกันและการแก้ไขปัญหาความมั่นคง ให้สอดคล้องกับความต้องการของคนและชุมชนในพื้นที่ โดยเฉพาะเวทีการจัดทำแผนระดับชุมชน ตำบล อำเภอ และจังหวัด เพื่อสร้างความตระหนักรู้ของประชาชน ถึงมิติปัญหาด้านความมั่นคงที่กระทบต่อตนเองและชุมชน รวมทั้งเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม กำหนดแนวทาง การพัฒนา การป้องกัน และการแก้ไขปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคง เพื่อเสริมสร้าง ภูมิคุ้มกันระดับประชาชนและชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการมีส่วนร่วมของถวิลวดี บุรีกุล (2551, หน้า 7) ที่ได้สรุปไว้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการซึ่งประชาชน หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีโอกาสแสดงทัศนะและเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน รวมทั้งมีการนำความคิดเห็นดังกล่าวไปประกอบการพิจารณา กำหนดนโยบาย และการตัดสินใจของรัฐ การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการสื่อสารในระบบเปิด กล่าวคือ เป็นการสื่อสารสองทาง ทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่งประกอบไปด้วย การแบ่งสรรข้อมูลร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และเป็นการเสริมสร้าง

ความสามัคคีในสังคม ทั้งนี้ เพราะการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นการเพิ่มคุณภาพการตัดสินใจ การลดค่าใช้จ่ายและการสูญเสียเวลา เป็นการสร้างฉันทามติและทำให้ง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ อีกทั้งช่วยหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าในกรณีที่ย่ำแย่ที่สุด ช่วยให้เกิดความน่าเชื่อถือ และความชอบธรรม และช่วยให้ทราบความห่วงกังวลของประชาชนและค่านิยมของสาธารณชน รวมทั้งเป็นการพัฒนาความเชี่ยวชาญ และความคิดสร้างสรรค์ของสาธารณชน

บทบาทของทัพบกต่อยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ

รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการเตรียมพร้อมของชาติในการเผชิญกับภัยคุกคาม ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงปลอดภัยของชาติ โดยเน้นการแก้ไขปัญหาใน “ภาวะวิกฤต” เพื่อรับมือกับภัยต่าง ๆ ด้วยการบูรณาการความร่วมมือ และการปฏิบัติร่วมกันของทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็น สมช., มท., กท. และ ก.พ.ร. ทั้งนี้ ให้ สมช. กำหนดยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติขึ้น โดยให้ความสำคัญต่อการเตรียมพร้อมเพื่อเผชิญกับปัญหาความมั่นคงในรูปแบบใหม่ ในทุกด้าน เพื่อให้หน่วยงานราชการและภาคส่วนต่าง ๆ ใช้เป็นแนวทางเตรียมความพร้อม และขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ฯ ดังกล่าว ไปสู่การปฏิบัติร่วมกันได้อย่างสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างแท้จริง ตลอดจนผนึกกำลังและบูรณาการแผนการเตรียมพร้อมในทุกระดับที่มีความประสานสอดคล้องอย่างเป็นระบบ เพื่อให้สถานการณ์วิกฤตของชาติคลี่คลายลงโดยเร็ว และเกิดผลเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินน้อยที่สุด

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การเตรียมพร้อมของทุกภาคส่วนให้พร้อมเผชิญกับภาวะไม่ปกติ โดยกองทัพบกเป็นหน่วยงานหลัก ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การสนับสนุนยุทธโศปกรณ์ ระบบการสื่อสาร และฐานข้อมูล เน้นการส่งเสริม และพัฒนาระบบการสื่อสารและเครื่องมือในการแจ้งเตือนเฝ้าระวัง สถานการณ์ฉุกเฉิน ไม่ว่าจะเป็นทางบก ทางทะเล หรือทางอากาศ เพื่อสนับสนุนให้หน่วยงานอื่น ๆ ของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ตลอดจนระบบการสื่อสารหลัก และสื่อสารสำรอง และการมีฐานข้อมูลด้านการสื่อสาร เพื่อให้สามารถใช้ได้ในทุกสถานการณ์ เพื่อการสนับสนุนให้หน่วยงานรัฐ เอกชน และทุกภาคส่วน ให้มีการเตรียมความพร้อมด้านทรัพยากร และการสนธิกำลัง ระหว่างหน่วยงาน ตั้งแต่ในภาวะปกติ รวมทั้งประสานการติดต่อและแลกเปลี่ยนข้อมูลทรัพยากร ระหว่างหน่วยงาน ทั้งพื้นที่ทางบกและทางทะเล และการสนับสนุนการนำศักยภาพของกองทัพบก ในยามปกติ เข้ามาสนับสนุนภารกิจนอกเหนือจากสงคราม

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การเสริมสร้างความร่วมมือกับต่างประเทศ ในการจัดการ ภัยคุกคาม และภัยความมั่นคงแบบใหม่ โดยกองทัพบกเป็นหน่วยงานร่วมในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาความสัมพันธ์ด้านความมั่นคงระหว่างประเทศ ด้วยการขยายความสัมพันธ์ และความร่วมมือระหว่างกองทัพบกกับหน่วยงานความมั่นคงของต่างประเทศที่เกี่ยวข้องในภูมิภาค

ทั้งระดับทวิภาคี และพหุภาคี เพื่อเตรียมการและปฏิบัติการแก้ไขปัญหาระหว่างกันและกันในสถานการณ์ฉุกเฉิน ตลอดจนภัยคุกคามความมั่นคงไม่ตามแบบร่วมกัน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 การฝึกกำลังและบูรณาการแผนในทุกระดับ โดยกองทัพเป็นหน่วยงานร่วมในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 การใช้ศักยภาพของกองทัพผนึกกำลังร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ ด้วยการพัฒนาและทดสอบแผนฝึกกำลังและทรัพยากรเพื่อการป้องกันประเทศ เพื่อให้สามารถระดมสรรพกำลังของหน่วยงาน และองค์กรที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างศักยภาพของชาติ ในการป้องกันประเทศ ด้วยการนำศักยภาพและความพร้อมของกองทัพ โดยเฉพาะด้านกำลังพลเข้ามาช่วยเหลือ สนับสนุน แก้ไขสถานการณ์วิกฤตของชาติร่วมกับทุกภาคส่วน โดยถือเป็นการปฏิบัติการทางทหารอื่น ๆ นอกเหนือจากสงคราม (Military Operations Other than War)

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 การบริหารจัดการที่มีเอกภาพและประสิทธิภาพ โดยกองทัพเป็นหน่วยงานหลักในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้วยการดำเนินการ ประสานงาน และอำนวยความสะดวกเตรียมความพร้อมร่วมกับ สมช. และมท. เพื่อให้เกิดเอกภาพและความพร้อมในการเผชิญกับภัยคุกคามความมั่นคงของชาติทุกรูปแบบ โดยที่กองทัพดำเนินงานตามแผนป้องกันประเทศของกระทรวงกลาโหม ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติฯ ตลอดจนการเตรียมพร้อมเพื่อเผชิญกับภัยการสู้รบและการสงคราม โดยให้ยึดถือแผนป้องกันประเทศเป็นแผนหลัก โดยมีกระทรวงกลาโหม เป็นหน่วยหลักในการรับผิดชอบ รวมทั้งสนับสนุนการบริหารสถานการณ์ ให้ทุกหน่วยงานสนับสนุนการทำงานของศูนย์อำนวยการร่วมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ตั้งแต่ในยามปกติ เพื่อให้พร้อมแปรสภาพเป็นศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจเมื่อเกิดสถานการณ์ฉุกเฉิน

ทั้งนี้ บทบาทและภารกิจของกองทัพต่อยุทธศาสตร์ฯ คือ การป้องกันและรักษาความมั่นคงของราชอาณาจักรจากภัยคุกคามรูปแบบเดิม และรูปแบบใหม่ ตลอดจนการรักษาไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และประชาชน รวมทั้ง ดำเนินกิจการทหารสมัยใหม่ให้มีความเป็นสากล โดยได้มีการพัฒนาทั้งในเรื่องของการจัดส่วนราชการ โครงสร้าง อำนาจหน้าที่ และภารกิจอย่างต่อเนื่อง ซึ่งที่ผ่านมากองทัพต้องเผชิญกับปัญหาและสิ่งท้าทายศักยภาพนานับประการ ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ภัยพิบัติ หรือสิ่งท้าทายต่าง ๆ จึงส่งผลให้กองทัพปรับเปลี่ยนกระบวนการทางความคิดและวิธีการทำงาน ให้สามารถปฏิบัติการได้อย่างหลากหลายและมีประสิทธิภาพสูง ด้วยวิวัฒนาการที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้การกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ของประเทศ ต้องควบคู่ไปกับการพัฒนาความพร้อมอย่างบูรณาการ

ของทุกภาคส่วน ในทุกมิติ เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะปัญหาภัยธรรมชาติและสภาพแวดล้อม ที่นับวันมีความหลากหลาย และซับซ้อนมากยิ่งขึ้น

แนวคิดเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อม

พจนานุกรมอิเล็กทรอนิกส์ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (ม.ป.ป., สืบออนไลน์) ได้ให้ความหมายของคำว่า พร้อม ไว้ดังนี้ คำแสดงกิริยาร่วมกัน ได้แก่ ร้องเพลงพร้อมกัน ประมือพร้อมกัน หรือในเวลาเดียวกัน ไปพร้อมกัน ถึงพร้อมกัน โดยปริยายหมายความว่า ครบครัน ได้แก่ งามพร้อม ดีพร้อม เตรียมพร้อม เสร็จ พร้อมแล้ว เตรียมครบถ้วน

ประคับศรึ หุ่นทอง (2547, หน้า 12) สรุปไว้ว่า ความพร้อม หมายถึง สภาวะที่บุคคลพร้อมด้วยประการทั้งปวง ที่จะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างได้ผลดีที่สุด ความพร้อมในการปฏิบัติงานจึงหมายถึง สภาวะที่บุคคลพร้อมที่จะทำงานอย่างได้ผลดีที่สุด

เพชรณี หลวงจันทร์ ดาวงค์ (2555, หน้า 29) สรุปไว้ว่า ความพร้อม หมายถึง สภาวะส่วนบุคคล ซึ่งประกอบไปด้วย วุฒิภาวะ ประสบการณ์ ความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนักตั้งใจ และสามารถที่จะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ประสบผลสำเร็จ และบรรลุเป้าหมายตามที่ได้ตั้งไว้ โดยมีการเตรียมการวางแผนในการทำงานไว้ล่วงหน้าแล้ว

ภขพน เชื้อมทอง (2556, หน้า 45) สรุปไว้ว่า ความพร้อม หมายถึง องค์ประกอบสภาพที่ครบครันสมบูรณ์ ไม่ว่าจะเป็นทางด้านร่างกาย ทางด้านสภาพจิตใจ จนเกิดความพอใจสามารถที่จะกระทำภารกิจให้ประสบความสำเร็จลุล่วงไปได้อย่างรวดเร็ว ด้วยศักยภาพที่มีอยู่นั่นเอง

วิกรม อาริราษฎร์ (2547, หน้า 7) สรุปไว้ว่า ความพร้อม หมายถึง สภาพที่เตรียมพร้อมในการที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้สามารถลุล่วง และสำเร็จภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นฤมล สุมรรคา (2554, หน้า 7) สรุปไว้ว่า การเตรียมความพร้อม หมายถึง การเตรียมตัวเองก่อนกระทำการ หรือทำงานที่จะทำหรือได้รับมอบหมาย เป็นการทำความเข้าใจในงานที่จะทำ ศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับงาน และหน่วยงานที่จะเข้าร่วมปฏิบัติในทุก ๆ ด้าน รวมทั้งกฎระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ ถ้ามีการศึกษาเตรียมการรัดกุมมาก มีความเข้าใจกับระบบและงานมากก็就会有ความพร้อมมาก

วัชรวรรณ ดวงสะเกิด (2555, หน้า 9) สรุปไว้ว่า การเตรียมความพร้อม หมายถึง การดำเนินกิจกรรมบางอย่างเพื่อให้เกิดความสนใจและตั้งใจในการที่จะปฏิบัติกิจกรรมนั้น ๆ ให้สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนคุณสมบัติหรือสภาวะของบุคคล

ที่พร้อมจะทำงาน หรือกระทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งอย่างมีแนวโน้มจะประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์

Thorndike (1975, pp. 60–62) สรุปไว้ว่ากฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) หมายถึง สภาพความพร้อมหรือวุฒิภาวะของผู้เรียน ทั้งทางร่างกาย อวัยวะต่าง ๆ ในการเรียนรู้และจิตใจ รวมทั้งพื้นฐานและประสบการณ์เดิม สภาพความพร้อมของหูตา ประสาท สมอง กล้ามเนื้อ ประสบการณ์เดิมที่จะเชื่อมโยงกับความรู้ใหม่หรือสิ่งใหม่ ตลอดจนความสนใจความเข้าใจต่อสิ่งที่เห็น ถ้าผู้เรียนมีความพร้อมตามองค์ประกอบต่าง ๆ ดังกล่าว ก็จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้

Hersey and Blanchard (1993, pp. 189–190) สรุปองค์ประกอบหลักของความพร้อม มี 2 ประการ คือ ด้านความสามารถ (Ability) ประกอบด้วย ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และประสบการณ์ส่วนอีกด้าน คือ ความเต็มใจ (Willingness) ประกอบด้วย การให้คำมั่นสัญญา หรือความผูกพัน แรงจูงใจในการทำงาน และความมั่นคง

Downing and Thackray (1971, pp. 14–16) ได้แบ่งองค์ประกอบของความพร้อม ออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ 1) องค์ประกอบทางกายภาพ ได้แก่ การบรรลุวุฒิภาวะทางด้านร่างกายทั่วไป เป็นต้น 2) องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ประสบการณ์ด้านสังคม และครอบครัว สภาพแวดล้อมรอบตัวที่แตกต่างกัน เป็นต้น 3) องค์ประกอบด้านอารมณ์ แรงจูงใจ และบุคลิกภาพ ได้แก่ ความมั่นคงทางอารมณ์ และความปรารถนาที่จะเรียนรู้ เป็นต้น 4) องค์ประกอบด้านสติปัญญา ได้แก่ ความพร้อมด้านความสามารถในการรับรู้ ความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผล เป็นต้น

นุชนารถ นาคคำ (2547, หน้า 18–23) ได้สรุปองค์ประกอบของความพร้อม ดังนี้

1. ความพร้อมของระบบองค์กร (Organization) องค์กร หมายถึง กลุ่มคนที่สร้างขึ้นเพื่อจุดมุ่งหมายที่จะดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ระบบองค์กร หมายถึง โครงสร้างทางสังคมที่ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อประกอบกิจกรรมของบุคคล เป็นการกำหนดนโยบายเพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติงานร่วมกัน ตลอดจนการดำเนินการจัดสรรทรัพยากรเพื่อใช้ในการดำเนินงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด และนำไปสู่ความสำเร็จของการดำเนินการ ทั้งนี้ ระบบองค์กร ประกอบด้วย การวางนโยบายเพื่อกำหนดแนวทางในการปฏิบัติร่วมกัน และการจัดการเพื่อตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด คือ บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กร ทั้งในด้านประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

2. ความพร้อมของนโยบาย (Policy) หมายถึง แนวทาง ทิศทาง และกระบวนการที่จะนำไปสู่เป้าหมาย โดยมีการระบุถึงวิธีการที่จะนำไปสู่เป้าหมาย ซึ่งมีกระบวนการ ดังนี้

2.1 การวางแผน (Planning) การคิดการล่วงหน้า หรือกำหนดกิจกรรม และจะต้องทำ หรือหากวิธีที่เหมาะสมกับสถานการณ์ โดยคำนึงถึงใคร หน่วยงานใด ทำเมื่อไร ที่ไหน และจะต้องมีปัจจัยอะไรในการสนับสนุนเท่าใด จึงจะสามารถปฏิบัติงานได้ และได้ผลตามที่ต้องการ

2.2 การเตรียมการหรือเตรียมแผนปฏิบัติการ (Organizing and Preparing Operation Plan) คือ การเตรียมความพร้อมที่จะเข้าปฏิบัติงานได้ทันทั่วทั้งกับเวลาที่เริ่มต้นปฏิบัติ เป็นเรื่องของการบริหารจัดการทำแผนสนับสนุนทรัพยากรให้แก่หน่วยปฏิบัติให้เพียงพอ ที่จะสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้รับผิดชอบ งบประมาณ และเครื่องมือเข้าด้วยกัน หากเป็น งานประจำก็ต้องออกระเบียบปฏิบัติที่สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินการได้

2.3 การมีแผนงานและระเบียบปฏิบัติงาน (Direct and Supervising) คือ การนำเอกสาร ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานมาให้ผู้ร่วมงาน การออกคำสั่ง การชี้แจง และการอธิบายให้แก่ ทุกคนที่รับผิดชอบ เพื่อให้สามารถทำงานได้ถูกต้องตามเจตนารมณ์ และแผนที่กำหนดไว้ นอกจากนั้น นักจัดการหรือนักบริหารยังมีหน้าที่กำกับ ตรวจสอบ ติดตามการปฏิบัติงาน ของผู้ปฏิบัติ เป็นระยะ ๆ เพื่อช่วยแก้ปัญหา ให้คำแนะนำช่วยเหลือ และให้กำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน

2.4 การประสานงาน (Coordination) คือ การแสวงหาความร่วมมือ และการทำงาน ร่วมกับหน่วยงานอื่น ทั้งภาครัฐและเอกชนที่มีวงจรเกี่ยวข้องกัน เพื่อให้หน่วยงานของตน สามารถทำงานเชื่อมโยงกับหน่วยงานอื่น หรือชุมชนได้อย่างกว้างขวาง มีประสิทธิภาพ และสัมฤทธิ์ผลตามเจตนารมณ์

2.5 การประเมินผล (Evaluation) คือ การประเมินเพื่อแก้ไขปรับปรุงความสามารถ ในการปฏิบัติงานของตน หรือหน่วยงานของตนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งจะต้องอาศัยความรู้ เกี่ยวกับข้อเท็จจริง ผลงานของหน่วยงานปัญหา และข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงาน สิ่งเหล่านี้จะมาจากกระบวนการรายงานย้อนกลับ (Feedback) การรายงานบางอย่างมีความซับซ้อน ที่ต้องมาวิเคราะห์หาสมมติฐานที่แท้จริง ก่อนที่จะคิดหาวิธีการที่ดีกว่ามาปฏิบัติงานในโอกาสต่อไป

3. ความพร้อมของบุคลากร (Personnels)

ความพร้อมของบุคลากร หมายถึง การเตรียมตัวเพื่อจะเจริญงอกงามหรือการที่จะ ก้าวหน้าต่อไป และมีอีกความหมายว่า ความพร้อม คือ ลักษณะทั้งหมดในตัวบุคคลที่สามารถ รวบรวมขึ้นเป็นเครื่องมือ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการตอบสนองสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ด้วยวิธีการใด วิธีการหนึ่ง การจัดการที่ดีจำเป็นต้องได้บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ และคุณสมบัติที่จำเป็น มาบรรจุในตำแหน่งหน้าที่ที่กำหนดไว้ การเตรียมบุคลากรให้พร้อมที่จะเข้าปฏิบัติงานได้ทันทั่วทั้งที่ เรียกว่า การวางแผนกำลังคน ซึ่งหมายถึง การเตรียมบุคลากรทั้งในด้านจำนวน และคุณภาพ

เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้บรรลุจุดประสงค์ และเป้าหมายที่วางไว้ การสร้างความพร้อมของบุคลากร ได้แก่

3.1 การฝึกอบรม (Training) หมายถึง การพัฒนาบุคลากรในองค์กรให้ได้รับความรู้เพิ่มมากขึ้น ทั้งทางด้านสารสนเทศ และทักษะที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานอย่างได้ผล โดยผ่านกระบวนการฝึกอบรมที่จัดไว้เป็นรูปแบบมีมาตรฐาน และการประเมินผลที่เป็นที่ยอมรับ

3.2 การศึกษา (Education) หมายถึง กิจกรรมที่มุ่งเน้นการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมายเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งงาน

3.3 การพัฒนา (Development) หมายถึง กระบวนการที่มุ่งจะเปลี่ยนแปลงวิธีการทำงาน ความรู้ความสามารถ ทักษะ และทัศนคติของบุคลากรให้ขึ้นไปในทางที่ดีขึ้น การวางแผนกำลังคนนี้ มีความจำเป็นต่อการเตรียมความพร้อม เพราะหากขาดบุคลากรทั้งในด้านปริมาณ หรือคุณภาพ หรือขาดการพัฒนาบุคลากรก็จะทำให้การดำเนินการขององค์กรไม่บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ การที่บุคคลจะมีพฤติกรรมในการทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งขึ้นอยู่กับคุณลักษณะที่บุคคลมีอยู่ในตัวเองจะสังเกตเห็นได้ และสามารถที่จะวัดได้นำมาพัฒนาได้ง่าย ได้แก่ ความรู้สาขาต่าง ๆ ที่ได้เรียนมา (Knowledge) และส่วนของทักษะ ได้แก่ ความเชี่ยวชาญ ความชำนาญพิเศษด้านต่าง ๆ (Skill) สำหรับคุณลักษณะอื่น ๆ (Other Characteristics) ของบุคคลนั้น ๆ เป็นส่วนที่ไม่อาจสังเกตได้ชัดเจน และวัดได้ยากกว่า และเป็นส่วนที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลมากกว่า ได้แก่ บทบาทที่แสดงออกต่อสังคม (Social Role) ภาพลักษณ์ของบุคคลที่มีต่อตนเอง (Self Image) คุณลักษณะส่วนบุคคล (Trait) และแรงจูงใจ (Motive)

ดังนั้น องค์ประกอบที่จำเป็นในการปฏิบัติงานจะประกอบด้วย ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) ความสามารถ (Ability) และคุณลักษณะอื่น ๆ (Other Characteristics) ที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน

4. ความพร้อมด้านทรัพยากร (Resource)

ทรัพยากร หมายถึง เงิน และวัสดุอุปกรณ์ อันเป็นปัจจัยพื้นฐานในการบริหารงานของทุกกิจกรรม เงินเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินกิจกรรมตามที่กำหนดไว้ ทั้งในด้านจำนวน และเวลาที่ถูกต้อง สอดคล้องกัน ดังนั้น การพิจารณาแหล่งเงิน การจัดสรรเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ต้องได้สัดส่วน การควบคุมการใช้จ่ายเงินอย่างถูกต้องตามหลักเกณฑ์ ขณะเดียวกัน ต้องสนับสนุนให้งานราบรื่นและบรรลุเป้าหมายได้ วัสดุอุปกรณ์เป็นปัจจัยสำคัญอีกประการในที่นี้รวมถึงสถานที่ปฏิบัติงาน สถานที่บริการที่เหมาะสม ทันสมัย เพียงพอ และมีประสิทธิภาพที่จะสามารถช่วยให้การดำเนินงานตามหน้าที่ของหน่วยงานนั้น ๆ อย่างได้ผล

5. ความพร้อมของชุมชน (Community) ความพร้อมของชุมชน หมายถึง การมีส่วนร่วม มีส่วนรับผิดชอบและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ

การมีส่วนร่วม หมายถึง การกระตุ้นให้ประชาชนตระหนักถึงสถานการณ์ของตนเอง เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายใต้การกำหนดและดำเนินการของประชาชนเอง โดยกระบวนการของการมีส่วนร่วมนั้น เป็นการมีส่วนร่วมในการค้นหา กำหนดปัญหา หาสาเหตุของปัญหา วิธีแก้ปัญหา ลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา และการประเมินผลการดำเนินการเอง

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร

มีนักวิชาการและผู้มีความรู้หลากหลายสาขา ได้ให้ความหมายของการบริหาร ดังนี้

ถนัด เดชทรัพย์ (2550, หน้า 19) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง ศิลปะในการทำให้สิ่งต่าง ๆ ได้รับการกระทำจนเป็นผลสำเร็จ กล่าวคือ ผู้บริหารไม่ใช่เป็นผู้ปฏิบัติ แต่เป็นผู้ใช้ศิลปะ ทำให้ผู้ปฏิบัติทำงานจนสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ผู้บริหารตัดสินใจเลือกแล้ว

การบริหาร คือ กระบวนการทำงานร่วมกับผู้อื่น เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย อย่างมีประสิทธิภาพ

การบริหาร คือ การทำงานของคณะบุคคล ตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไป ที่ร่วมปฏิบัติการ ให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2555) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง การปฏิบัติงานใด ๆ ของหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องกับคน สิ่งของ และหน่วยงาน ที่เรียกว่า กระบวนการบริหาร ได้แก่ การบริหารนโยบาย การบริหารอำนาจหน้าที่ การบริหารคุณธรรม การบริหารเกี่ยวข้องกับสังคม การวางแผน การจัดการองค์การ การบริหารทรัพยากรมนุษย์ การอำนวยความสะดวก การประสานงาน การรายงาน และการงบประมาณ

นอกเหนือจากนี้ การบริหาร หมายถึง การดำเนินงานหรือการปฏิบัติงานใด ๆ ของหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องกับ คน สิ่งของ หน่วยงาน โดยครอบคลุมเรื่องต่าง ๆ เช่น การบริหารคน (Man) การบริหารเงิน (Money) การบริหารวัสดุอุปกรณ์ (Material) การบริหารงานทั่วไป (Management) การบริหารการให้บริการประชาชน (Market) การบริหารคุณธรรม (Morality) การบริหารข้อมูลข่าวสาร (Message) การบริหารเวลา (Minute) และการบริหารการวัดผล (Measurement)

ทรัพยากรในการบริหาร

ถนัด เดชทรัพย์ (2550, หน้า 21) กล่าวว่า ทรัพยากรหรือปัจจัยที่นักบริหารต้องให้ความสนใจเพื่อให้การดำเนินการตามวัตถุประสงค์ขององค์การประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย

1. คน (Man) ทรัพยากรมนุษย์ ถือเป็นปัจจัยสำคัญ และหัวใจสำคัญต่อการบริหารจัดการองค์กรให้บรรลุเป้าหมาย
2. เงิน (Money) ปัจจัยสนับสนุนให้การดำเนินงานต่อไปได้
3. วัสดุอุปกรณ์ (Material) เป็นวัตถุดิบซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญไม่แพ้ปัจจัยอื่น ๆ จำเป็นต้องมีคุณภาพ และมีต้นทุนต่ำ เพราะมีผลกระทบต่อต้นทุนการผลิต
4. เครื่องจักร (Machine) คือ เครื่องจักรอุปกรณ์ที่มีศักยภาพที่ดีจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการผลิต
5. การบริหาร (Management) คือ การจัดการหรือการบริหารโดยกระทำเป็นขั้นตอนเป็นระบบที่ชัดเจน รวมถึงระเบียบ ขั้นตอน หรือวิธีปฏิบัติต่าง ๆ ที่ส่งผลให้องค์กรสามารถดำเนินการจนประสบผลสำเร็จ

แนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

การบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participative Management) มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้ความหมายในบริบทที่แตกต่างกันไว้หลายประการ ดังนี้

จันทราณี สงวนนาม (2545, หน้า 69) ให้ความหมายว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคลได้มีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน ทั้งด้านการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ และการปฏิบัติงาน ตลอดจนการประเมินผล

สมยศ นาวิการ (2545, หน้า 1) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการของการให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจ เน้นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องอย่างแข็งขันของบุคคล ใช้ความคิดสร้างสรรค์ และความเชี่ยวชาญของพวกเขาในการแก้ปัญหาของการบริหารที่สำคัญ ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของแนวความคิดของการแบ่งอำนาจหน้าที่ที่ถือว่าผู้บริหารแบ่งอำนาจหน้าที่การบริหารให้เข้ากับผู้ใต้บังคับบัญชา และต้องการให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนเกี่ยวข้องอย่างแท้จริงในกระบวนการตัดสินใจที่สำคัญขององค์กร ไม่ใช่เพียงแค่สัมผัสปัญหาหรือแสดงความห่วงใย

สมเดช สีแสง (2547, หน้า 229) ได้สรุปความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participative Management) เป็นการบริหารที่เปิดโอกาสให้พนักงานทุกระดับ ได้มีส่วนร่วมในการบริหารกิจการ ภายในขอบเขตหน้าที่ของตน ซึ่งเป็นหลักการสำคัญของการบริหารแบบใหม่ ที่เรียกว่า การบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กร (Total Quality Control หรือ TQC)

วันชัย โกลละสุต (2549) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคลในองค์กร หรือต่างองค์กรได้ร่วมกันเพื่อจัดการงานให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ และสำเร็จ ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมนั้น ๆ จะอยู่ในขั้นตอนใด ๆ ก็ตาม โดยขึ้นอยู่กับความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ ข้อจำกัดขององค์กรในแต่ละกระบวนการของการดำเนินการบริหารเป็นเกณฑ์

ทำนอง ภูเกิตพิมพ์ (2551) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นการทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพความคิด ความเชื่อ และความยึดมั่นของแต่ละบุคคล แต่ละหน่วยงาน แต่ละองค์กร อีกทั้งยังขึ้นอยู่กับกาลเวลาแต่ละยุคแต่ละสมัยอีกด้วย โดยการมีส่วนร่วมเป็นหัวใจสำคัญในการเสริมสร้างพลังการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม (Teamwork) ที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนา เพราะทำให้ผู้เกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนร่วมเข้าใจสถานการณ์และอุทิศตนมากยิ่งขึ้นเพื่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนา

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participative Management) หมายถึง กระบวนการที่บุคคลได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานทั้งทางด้านการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ การรับผิดชอบ การวางแผนการปฏิบัติงาน ตลอดจนการประเมินผล

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม

การบริหารแบบมีส่วนร่วมมีวิวัฒนาการมาจากแนวคิดการบริหารเชิงมนุษยสัมพันธ์ (Human Relation Approach) และการบริหารเชิงพฤติกรรม (Behavioral Approach) บุคคลที่เป็นผู้บุกเบิกแนวคิดนี้ คือ แมรี พาร์คเกอร์ ฟอลเลต (Mary Parker Follet) โดยได้เขียนบทความชื่อ Dynamics Administration บรรยายให้ผู้บริหารแก้ปัญหาความขัดแย้งในองค์การด้วยวิธีการสร้างมนุษยสัมพันธ์ และพยายามให้นายทุนคิดถึงคนงานบ้าง ไม่ใช่คิดแต่เรื่องเงินเพียงอย่างเดียว แนวคิดนี้ได้รับการสนับสนุนโดย เอลตัน เมโย (Elton Mayo) และเอฟ.เจ.โรธลิสเบอร์เกอร์ (Roethlisberger) แห่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ทั้งนี้มีนักวิชาการหลายท่านได้เสนอแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม ดังนี้

เดวิด แมคเคลแลนด์ (McClelland, 1961, pp. 100–112) นักจิตวิทยาแห่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับสิ่งจูงใจของมนุษย์ในการทำงานให้เกิดผลสำเร็จ ทั้งในระดับบุคคลและระดับสังคม ผลของการศึกษาสรุปได้ว่า คนเรามีความต้องการอยู่ 3 ประการ คือ

1. ความต้องการสัมฤทธิ์ผล (need for achievement) เป็นความปรารถนาจะทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี พยายามเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ มีความสบายใจเมื่อประสบความสำเร็จ มีความวิตกกังวลเมื่อประสบความสำเร็จ

2. ความต้องการความผูกพัน (need for affiliation) เป็นความต้องการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ต้องการความเป็นมิตร และสัมพันธ์ภาพที่อบอุ่น

3. ความต้องการมีอำนาจบารมี (need for power) ได้แก่ ความต้องการรับผิดชอบบุคคลอื่น ต้องการควบคุม และให้คุณให้โทษแก่ผู้อื่นได้

โดยสาระสำคัญอีกประการของทฤษฎีแรงจูงใจไฟล์สมฤทธิ์ของ เดวิด แมคเคลแลนด์ (McClelland) คือ ผู้ที่จะทำงานให้ประสบความสำเร็จ ต้องมีแรงจูงใจในด้านความต้องการสัมฤทธิ์ผลอยู่ในระดับสูง หรือกล่าวได้ว่า ความสำเร็จของงานจะทำได้โดยการกระตุ้นความต้องการด้านสัมฤทธิ์ผลเป็นสำคัญ ถ้าแต่ละคนมีความต้องการด้านสัมฤทธิ์ผลสูง ก็สามารถทำงานได้สำเร็จ และช่วยให้งานของหน่วยงานสำเร็จไปด้วย

เรนซิส ไลเคิร์ท (Likert, 1967, pp. 16–24) เสนอทฤษฎีการบริหาร ซึ่งมีลักษณะแตกต่างกัน 4 รูปแบบ และเรียกว่า การบริหาร 4 ระบบ (System 4) ประกอบด้วย

ระบบที่ 1: เพด็จการ (System 1: Exploitative Authoritative) เป็นการใช้อำนาจเพื่อแสวงหาประโยชน์ส่วนตัว เป็นการบริหารองค์การที่เน้นหน้าที่และโครงสร้างแบบอำนาจนิยมสูง

ระบบที่ 2: เพด็จการแบบมีศีลป (System 2: Benevolent Authoritative) เป็นการใช้อำนาจแบบเมตตา ใช้ระบบความสัมพันธ์ระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง นายจ้างต้องทำให้ลูกจ้างมีความเชื่อมั่น

ระบบที่ 3: การปรึกษาหารือ (System 3: Consultative) ระบบนี้เป็นการบริหารงานแบบมีความมั่นคง แต่ฝ่ายบริหารไม่มีความเชื่อมั่นและความไว้วางใจอย่างเต็มที่ในตัวผู้ใต้บังคับบัญชา

ระบบที่ 4: กลุ่มที่มีส่วนร่วม (System 4: Participative Group) เป็นระบบการขยายขอบเขตความสัมพันธ์ และความเป็นมิตรกันระหว่างนายจ้างกับลูกจ้างในระดับสูง จากการมีส่วนร่วมในการทำงานแบบกลุ่ม

ทฤษฎีเกี่ยวกับอำนาจในการตัดสินใจและการบริหารจัดการ (Decision Making and Management Power theory) ของ Arnstein (1969) โดยการกระจายอำนาจไปสู่ประชาชนขึ้นอยู่กับสถานการณ์และเป้าหมาย ซึ่ง Arnstein แบ่งการมีส่วนร่วมเป็น 8 ระดับ ดังนี้

ระดับที่ 1 ควบคุมแรงกดดัน โดยการบังคับให้มีส่วนร่วมกลาย ๆ โดยมีข้อแม้ว่าไม่รวมได้รับประโยชน์

ระดับที่ 2 ลดแรงกดดัน ทำให้รู้สึกดีขึ้น เช่น ให้สัญญา ชื้อเวลา ให้ความหวัง

ระดับที่ 3 ร่วมรับข้อมูลตามรัฐธรรมนูญกำหนด

ระดับที่ 4 ร่วมให้คำปรึกษาให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนบ้าง

ระดับที่ 5 เป็นส่วนหนึ่งของคณะผู้ตัดสินใจ แต่ไม่มีอิทธิพลมากนัก

ระดับที่ 6 รัฐและประชาชนร่วมมือกันอย่างเท่าเทียม มีความเท่าเทียมกันและเป็นหุ้นส่วนกัน เป็นกรรมการในอัตราส่วนเท่าเทียมกัน

ระดับที่ 7 รัฐมอบอำนาจให้ประชาชนในการตัดสินใจดำเนินการ แต่ถ้าประชาชนผิดกติกา รัฐจะตั้งอำนาจคืน

ระดับที่ 8 ประชาชนมีอำนาจตัดสินใจดำเนินการ โดยกลุ่มองค์การประชาชนเต็มรูปแบบ
องค์ประกอบของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

สวอนสเบิร์ก (Swanaburg, 1996, pp. 391–394) แบ่งองค์ประกอบของการบริหารแบบมีส่วนร่วมดังนี้

1. การไว้วางใจกัน (Trust) ซึ่งเป็นปรัชญาพื้นฐานของการมีส่วนร่วม
2. ความยึดมั่นผูกพัน (Commitment)
3. การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน (Goals and objectives)
4. ความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน (Autonomy)

ไลเคิร์ต (Likert, 1961, p. 223) ได้แสดงให้เห็นสาระสำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วมดังนี้

1. ผู้บังคับบัญชารับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ใต้บังคับบัญชา
2. ผู้บังคับบัญชากระตุ้นจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชาให้เกิดกำลังใจในการปฏิบัติงาน
3. ระบบการติดต่อสื่อสารภายในองค์การมีความคล่องตัวเป็นไปโดยอิสระ
4. ผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชามีปฏิริยาโต้ตอบกันอย่างเปิดเผย และโดยกว้างขวางเกี่ยวกับเป้าหมายขององค์การ การปฏิบัติงานและกิจกรรมต่าง ๆ ภายในองค์การ
5. การตัดสินใจต่าง ๆ กระทำโดยกลุ่มในทุกระดับขององค์การ เปิดโอกาสให้กลุ่มเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายการดำเนินงาน
6. การควบคุมงานมีลักษณะกระจายไปในหมู่ผู้ร่วมงานให้มีการควบคุมกันเอง และเน้นในเรื่องการแก้ปัญหาเป็นหลัก
7. ผู้บังคับบัญชาเห็นความสำคัญของการพัฒนาพนักงาน โดยการฝึกอบรมเพื่อให้การทำงานมีผลงานที่สูงสุด และสำเร็จตามเป้าหมาย

ไบรย์แมน (Bryman, 1986, p. 139) ได้เสนอแนวทางในการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมที่จะมีผลต่อทัศนคติการปฏิบัติงาน และการกระตุ้นจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชาไว้ 4 ประการ คือ

1. บรรยากาศของการมีส่วนร่วม ควรจะต้องทำให้แนวทางที่จะไปสู่เป้าหมาย มีความชัดเจนยิ่งขึ้น และบรรยากาศจะมีลักษณะของความไม่เป็นทางการมากกว่า

2. จะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาสามารถเลือกเป้าหมายที่มีคุณค่า ดังนั้น ผู้บังคับบัญชาควรเพิ่มเป้าหมายส่วนบุคคล (Individual Goal) กับเป้าหมายองค์การ (Organization Goal) ให้เท่าเทียมกัน

3. ผู้มีส่วนร่วมจะเพิ่มการควบคุมงานมากขึ้นถ้ามีแรงจูงใจและความเป็นอิสระเพิ่มขึ้น ซึ่งจะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความเพียรพยายามในการปฏิบัติงานมากขึ้น

4. เมื่อบุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ เขาจะมี Ego-involved

ดวงแก้ว กอแก้ว (2543, หน้า 17) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย

1. การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ด้วยการที่ผู้บังคับบัญชาได้ขอความร่วมมือจากผู้ใต้บังคับบัญชา หรือผู้ใต้บังคับบัญชาได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ขององค์การ มีการเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายของงาน

2. การกระจายอำนาจในการบริหาร ได้แก่ การใช้คณะกรรมการ และกลุ่มงานเฉพาะกิจในการปฏิบัติงาน การให้อิสระกับพนักงานในการดำเนินงานที่รับผิดชอบ

3. การให้อำนาจในการตัดสินใจ ได้แก่ การให้พนักงานมีสิทธิในการตัดสินใจในงานที่รับผิดชอบโดยไม่ต้องปรึกษาผู้บังคับบัญชา ผู้บริหารระดับสูงให้การสนับสนุนผู้บริหารทุกคนในการใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม

4. การไว้วางใจซึ่งกันและกันในองค์การ ได้แก่ การมอบหมายงานให้ตรงตามความรู้ความสามารถ และมีการมอบหมายให้พนักงานได้ปฏิบัติงานใหม่ ๆ

ดังนั้นจึงสรุปว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมมีความสำคัญในการบริหารองค์การเป็นอย่างมาก เพราะผู้บริหารระดับสูงเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหาร มีอิสระในการทำงาน ตลอดจนมีสิทธิในการเสนอแนะความคิดเห็นเพื่อร่วมกันแก้ปัญหา ซึ่งลักษณะดังกล่าวย่อมเป็นแรงจูงใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความรู้สึกรักผูกพัน และร่วมกันรับผิดชอบต่อสิ่งที่ร่วมกันตัดสินใจดำเนินงานให้องค์การประสบผลสำเร็จต่อไป

ประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

การบริหารแบบมีส่วนร่วมมีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานขององค์การ ซึ่ง จันทราณี สงวนนาม (2545, หน้า 71) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

1. ก่อให้เกิดความสามัคคีระหว่างผู้บริหารและผู้ร่วมงานทุกระดับในองค์การ
2. ลดความขัดแย้งในการทำงาน เพิ่มความไว้วางใจซึ่งกันและกันมากขึ้น
3. สร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน
4. ช่วยให้ผู้ร่วมงานมีสุขภาพจิตดี ทุกคนมีงานทำ

5. สร้างความเป็นประชาธิปไตยในองค์กร

6. ลดค่าใช้จ่ายและใช้ทรัพยากรอย่างทะนุถนอม

7. ช่วยให้การใช้งบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

8. ช่วยให้พนักงานเกิดความรู้สึกว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร

สัมฤทธิ์ กางเพ็ง (2545, หน้า 9-10) กล่าวถึงประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมก่อให้เกิดการระดมความคิดและอภิปรายร่วมกันระหว่างผู้เกี่ยวข้อง ทำให้เกิดความคิดเห็นที่หลากหลาย ทำให้การปฏิบัติมีความเป็นไปได้มากกว่าการคิดคนเดียว

2. การมีส่วนร่วมในการบริหารมีผลในทางจิตวิทยา คือ ทำให้เกิดการต่อต้านน้อยลง ในขณะเดียวกันก็จะเกิดการยอมรับมากขึ้น

3. เปิดโอกาสให้มีการสื่อสารที่ดีกว่า สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูล และประสบการณ์ในการทำงานร่วมกัน ตลอดจนการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

4. เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานหรือผู้เกี่ยวข้อง มีโอกาสได้ใช้ความสามารถและทักษะในการทำงานร่วมกัน เกิดความมีน้ำใจ และความจงรักภักดีต่อหน่วยงานมากขึ้น

5. การมีส่วนร่วมจะทำให้ผลการปฏิบัติงานดีขึ้น การตัดสินใจมีคุณภาพมากขึ้น และส่งเสริมให้มีการปรับปรุงงาน ตลอดจนผู้ร่วมงานมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมากขึ้น

จากแนวคิดที่กล่าวข้างต้น สามารถสรุปประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมได้ดังนี้

1. ประโยชน์ต่อองค์กร ซึ่งการบริหารแบบมีส่วนร่วมช่วยให้บรรยากาศและการสื่อสารในองค์กรดีขึ้น ลดความขัดแย้ง ลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และองค์กรมีความพร้อมที่จะรับการเปลี่ยนแปลงได้ดีขึ้น

2. ประโยชน์ต่อผู้บริหาร โดยฝ่ายบริหารสามารถบริหารพนักงานได้ง่ายขึ้น การตัดสินใจมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น เนื่องจากได้รับข้อมูลและความคิดเห็นจากทุกฝ่าย

3. ประโยชน์ต่อพนักงาน โดยความสัมพันธ์ระหว่างพนักงานกับฝ่ายบริหาร และระหว่างพนักงานด้วยกันดีขึ้น มีความไว้วางใจกันสูง มีความรับผิดชอบและผูกพันกับองค์กรมากขึ้น รวมทั้งมีความเข้าใจกฎระเบียบและข้อจำกัดขององค์กร

ข้อจำกัดและอุปสรรคของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ถึงแม้ว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมจะมีประโยชน์ แต่การที่ผู้บริหารจะนำการบริหารรูปแบบนี้มาใช้ ควรคำนึงถึงข้อจำกัดและอุปสรรคของการบริหารแบบมีส่วนร่วม ซึ่ง จันทรานี สงวนนาม (2545, หน้า 71) ได้สรุปว่า การที่ผู้บริหารจะนำการบริหารในรูปแบบนี้มาใช้ ควรจะระมัดระวังถึงข้อจำกัดของการให้กลุ่มมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และตัดสินใจ

เพราะอาจทำให้เกิดกลุ่มอิทธิพลขึ้นได้ และก่อให้เกิดความขัดแย้งกัน ความรับผิดชอบ และการกระทำของกลุ่มไม่มีหลักประกันแน่ชัด เพราะทุกอย่างขึ้นอยู่กับความตั้งใจของกลุ่มผู้บริหารจึงควรคำนึงถึงผลได้ผลเสีย เช่น ค่าใช้จ่าย เวลา ปัญหา และสถานการณ์ การกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ขององค์การ ควรได้รับการพิจารณาอย่างรอบคอบก่อนจะให้กลุ่มมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในทำนองเดียวกัน สมยศ นาวิการ (2545, หน้า 25-36) ได้กล่าวถึงอุปสรรคของการใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพว่า อุปสรรคเหล่านี้อาจเกิดขึ้นกับหลาย ๆ ปัจจัย ดังนี้ 1) อุปสรรคทางด้านองค์การซึ่งจะยึดติดกับประเพณี ปรัชญา และค่านิยมขององค์การ คุณภาพของนโยบายและระเบียบวิธีปฏิบัติงาน คุณภาพของเจ้าหน้าที่ โครงสร้างขององค์การ การขาดบรรยากาศสนับสนุน การขาดระบบการให้รางวัลในการมีส่วนร่วม นอกจากอุปสรรคทางด้านองค์การแล้ว 2) อุปสรรคบางอย่างอาจเกิดขึ้นจากตัวผู้บริหารเองที่ขัดขวางการใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม เช่น ความไม่เข้าใจ การขาดความมั่นคง หรือความกลัวที่สูญเสียอำนาจการบริหารไป เป็นต้น 3) ส่วนอุปสรรคทางด้านผู้ใต้บังคับบัญชานั้น อาจเกิดขึ้นจากการขาดความสามารถ ขาดความต้องการ การไม่รับรู้ว่าถูกคาดหวังให้มีส่วนร่วมและความกลัว นอกจากนี้ ยังมีอุปสรรคทางด้านสถานการณ์ที่ขึ้นอยู่กับข้อจำกัดด้านเวลา งาน และอิทธิพลทางด้านสภาพแวดล้อม

โดยสรุปแล้ว การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นวิธีการบริหารที่ช่วยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทำงานได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ หรือการปฏิบัติงานในหลากหลายรูปแบบ เพื่อให้เกิดความผูกพันและความรับผิดชอบต่อองค์การมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ผู้บริหารจะต้องเห็นความสำคัญ พร้อมทั้งมีความรู้ความเข้าใจในแนวคิดพื้นฐาน และองค์ประกอบที่สำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วม และสิ่งสำคัญจะต้องทราบถึงประโยชน์ ข้อจำกัด และอุปสรรคของการบริหารแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้สามารถนำไปใช้ได้เหมาะสม และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์การ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นาวาเอกเรือธง เพชรเลิศ (2556) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารของสถาบันเวชศาสตร์การบิน กองทัพอากาศ เป็นหน่วยบริการรูปแบบพิเศษ มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาความพร้อมของการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการบริหารของสถาบันเวชศาสตร์การบินกองทัพอากาศ (สวบ.ทอ.) เป็นหน่วยบริการรูปแบบพิเศษ (SDU) และศึกษาแนวทางการบริหารจัดการภายในองค์กรของสวบ.ทอ. ในฐานะหน่วยบริการรูปแบบพิเศษ (SDU) พบว่า รูปแบบการบริหารจัดการองค์กรหลังการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการบริหารของสถาบันเวชศาสตร์การบินของกองทัพอากาศ ใน 4 ประเด็น

คือ การจัดองค์กรและการบริหารองค์กร การบริหารจัดการด้านการเงิน การพัสดุ และทรัพยากร การบริหารงานบุคคล สวัสดิการและสิทธิประโยชน์ของบุคลากร และการตรวจสอบ และการประเมินผล มีรายละเอียด ดังนี้

1. การจัดองค์กรและการบริหารองค์กร พบว่า สถาบันเวชศาสตร์การปน กองทัพอากาศ ได้มีการพัฒนาองค์กร ภายใต้กรอบการดำเนินการตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA: Public sector Management Quality Award) และในส่วนของการบริหารเชิงกลยุทธ์ พบว่า สถาบันเวชศาสตร์การปน กองทัพอากาศ ได้ดำเนินการอย่างมีขั้นตอนทางวิชาการ อย่างสมบูรณ์ โดยมีการวางแผนปฏิบัติราชการประจำปีของสถาบันเวชศาสตร์การปน กองทัพอากาศ ตามคำรับรองการปฏิบัติราชการที่จัดทำขึ้น

2. การบริหารจัดการด้านการเงิน พสดุ และทรัพยากร พบว่า สถาบันเวชศาสตร์การปน กองทัพอากาศ มีการบริหารจัดการด้านการเงิน พสดุ และทรัพยากร ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วย การบริหารงานของหน่วยงานบริการรูปแบบพิเศษ พ.ศ. 2550 ข้อ 14

3. การบริหารงานบุคคล สวัสดิการ และสิทธิประโยชน์ พบว่า ได้นำแนวคิดสมรรถนะ มาประยุกต์ใช้ในการจัดหาบุคลากรเข้าทำงาน ส่วนด้านสวัสดิการและสิทธิประโยชน์ใช้ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วย การเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายในการบริหารงานของส่วนราชการ พ.ศ. 2553 มาใช้เป็นกรอบในการกำหนดค่าตอบแทน

4. การตรวจสอบและประเมินผลสถาบันเวชศาสตร์การปน พบว่า ใช้แนวทางของ Balanced Scorecard Metrics เป็นแนวทางในการประเมินระบบผลสัมฤทธิ์ขององค์กร

ถาวร เมืองช้าง (2558) ได้วิจัยเรื่อง ศักยภาพการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ในการจัดการปัญหาความมั่นคงชายแดน ภายใต้ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ระหว่างไทย-กัมพูชา ในกระแสการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน กรณีศึกษาจังหวัดตราด ใช้วิธีการศึกษา โดยการกำหนด ประชากรแบบเจาะจง และใช้การวิจัยเชิงบูรณาการ (Mixed Method Model) เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ และการสัมภาษณ์ในการวิจัยเชิงคุณภาพ รวมทั้งการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม ผลการศึกษา พบว่า ศักยภาพการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย และเมื่อพิจารณาผลการศึกษาเป็นรายปัญหา พบว่า ด้านที่มีศักยภาพมากที่สุด ได้แก่ การจัดการปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รองลงมา คือ การจัดการปัญหาเสพติด และน้อยที่สุด ได้แก่ การจัดการปัญหาการค้าสินค้าเถื่อน สินค้าหนีภาษี กับปัญหาการฟอกเงิน ส่วนผลการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการเพิ่มศักยภาพ มีแนวทาง ได้แก่ การอบรมให้ความรู้ จัดตั้งกลุ่มองค์กรในท้องถิ่นเพื่อเป็นพลังขับเคลื่อน สร้างเครือข่ายเฝ้าระวัง และสร้างช่องทางสื่อสาร กำหนดอำนาจหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีหน้าที่สนับสนุนงานด้านความมั่นคง

การรดา ชัยนิคม (2558) ได้วิจัยเรื่อง ความรู้และการเตรียมความพร้อมต่อภัยคุกคามรูปแบบใหม่: กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอเมืองจังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งงานวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้และการเตรียมความพร้อมต่อภัยคุกคามรูปแบบใหม่ของเยาวชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเป็นกลุ่มเยาวชนที่มีความพร้อมทั้งด้านความคิด สติปัญญา และความสามารถ อีกทั้งยังจะเป็นปัญญาชนผู้ที่มีบทบาทในการพัฒนาประเทศได้ในอนาคต โดยข้อมูลที่ได้จากการจดบันทึกภาคสนาม จากการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผลการวิจัย พบว่า เยาวชนมีความรู้และการเตรียมความพร้อมต่อภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคง รวม 6 ประเภท ได้แก่ ความมั่นคงทางอาหาร ความมั่นคงไซเบอร์ ภัยพิบัติทางธรรมชาติ ยาเสพติด การค้ามนุษย์ และการก่อการร้าย โดยภัยดังกล่าวมีแนวโน้มที่จะขยายตัวรุนแรงมากขึ้น ในขณะที่ยังคงมีความรู้ทางด้านภัยคุกคามรูปแบบใหม่ยังคงมีลักษณะผูกขาดอยู่กับภาครัฐ ดังนั้น ควรส่งเสริมให้ภาคประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าว เพื่อสร้างความมั่นคงของรัฐที่อยู่ในดุลยภาพที่ถูกต้องและเหมาะสมต่อไป

ลักกรินทร์ นิยมศิลป์ (2558) อาชญากรรมข้ามชาติ: ภัยคุกคามไทยและอาเซียน อาชญากรรมข้ามชาติ กำลังเป็นปัญหาความมั่นคงนอกกรอบแบบที่สำคัญในโลกยุคโลกาภิวัตน์ โดยองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ (ซึ่งในบทความนี้จะเรียกสั้น ๆ ว่า กลุ่มมาเฟียข้ามชาติ) ได้ขยายการปฏิบัติการเข้ามาในประเทศกำลังพัฒนาทั่วโลก บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อชี้ให้เห็นว่า 1) โลกาภิวัตน์และการสิ้นสุดยุคสงครามเย็นนำไปสู่การลดบทบาทของรัฐและการขยายบทบาทขององค์กรนอกภาครัฐจำนวนมาก โดยองค์การอาชญากรรมข้ามชาติเป็นองค์กรนอกภาครัฐกลุ่มหนึ่ง ซึ่งเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง และเป็นปัญหาที่ท้าทายอำนาจรัฐในปัจจุบัน 2) องค์การอาชญากรรมข้ามชาติได้ขยายธุรกิจไปยังประเทศกำลังพัฒนาต่าง ๆ มากขึ้นและเข้าไปเกี่ยวข้องกับปัญหาอาชญากรรมหลายประเภทที่สำคัญ เช่น การค้ายาเสพติด สินค้าปลอมแปลง การค้ามนุษย์ และการฟอกเงิน เป็นต้น 3) ภูมิภาคอาเซียนเป็นภูมิภาคที่ประสบปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติหลายประเภท โดยส่วนใหญ่เป็นปัญหาอาชญากรรมข้ามพรมแดนและมีกลุ่มมาเฟียข้ามชาติจากหลายประเทศเข้ามาดำเนินการ โดยไทยเป็นประเทศหนึ่งซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญของขบวนการปลอมแปลงหนังสือเดินทางข้ามชาติ 4) ในด้านนโยบาย อาเซียนและไทยมีกฎหมายป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติ ที่สอดคล้องกับหลักสากลและมีการจัดทำความร่วมมือในระดับภูมิภาค ที่มุ่งแก้ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติร่วมกัน แต่ในทางปฏิบัติ ประเทศอาเซียนขาดประสิทธิภาพในการจัดการปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ และปัญหาข้ามพรมแดนต่าง ๆ จนหลายปัญหายาวงขึ้น จนกลายเป็นปัญหาระหว่างประเทศ

เช่น ปัญหาการค้ามนุษย์ เป็นต้น 5) อาเซียนควรทบทวนแนวทางความร่วมมือซึ่งยึดถือธรรมเนียมปฏิบัติ ที่เรียกว่า “วิถีอาเซียน” ซึ่งเป็นข้อจำกัดมิให้อาเซียนขับเคลื่อนความร่วมมืออย่างรวดเร็วทันเหตุการณ์ โดยอาเซียนควรถือว่า ปัญหาข้ามพรมแดนต่าง ๆ ซึ่งรวมถึงอาชญากรรมข้ามชาติ เป็นปัญหาร่วมของทั้งภูมิภาค และต้องร่วมมือในการแก้ไขปัญหาเชิงรุกอย่างจริงจัง

พรพิมล รัตนธัย (ม.ป.ป.) ได้ศึกษาปัญหาในการปฏิบัติงานของกำลังพลศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อศึกษาภารกิจปัญหา อุปสรรค แนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค และแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานของศูนย์กำลังพลการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของกำลังพลศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร เกิดจาก 4 ด้าน คือ ตัวกำลังพล (กำลังพลยังขาดความรู้ความเข้าใจงานที่ต้องปฏิบัติ กำลังพลบางส่วนเข้ามารับราชการโดยใช้ระบบอุปถัมภ์ ทำให้คุณวุฒิไม่ตรงกับงานที่ต้องปฏิบัติ และกำลังพลไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน) งบประมาณ (งบประมาณไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน เงินเดือนข้าราชการไม่เพียงพอต่อค่าครองชีพ) วัสดุอุปกรณ์ (มีการจัดซื้อจัดหาวัสดุอุปกรณ์ไม่ทัน และไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน) และการบริหารจัดการ (ปัญหาการบรรจุกำลังพลได้จำนวนน้อย กำลังพลที่มีอยู่ต้องรับภาระงานมากขึ้น ปัญหาการพิจารณาความดีความชอบ) สำหรับแนวทางการแก้ไขปัญหา พบว่า 1) ส่งเสริมให้กำลังพลเข้ารับการฝึกอบรมในหลักสูตรต่าง ๆ ที่เหมาะสม และเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ 2) ให้หน่วยงานมีการจัดอบรมหลักสูตรต่าง ๆ เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดความแม่นยำในการปฏิบัติงาน โดยมีการทดสอบประเมินผล และนำผลที่ได้มาประกอบการพิจารณาเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง 3) รณรงค์ ส่งเสริมการออกกำลังกายเพื่อให้กำลังพลมีสุขภาพแข็งแรง

หัสยา ไทยานนทร์ (2559) ได้ศึกษาบทบาทกองทัพอยุทศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2557-2561 ผลการศึกษา พบว่า บทบาทกองทัพอยุทศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2557-2561 ประกอบด้วย

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การเตรียมพร้อมของทุกภาคส่วนให้พร้อมเผชิญกับภาวะไม่ปกติ โดยกองทัพบกเป็นหน่วยงานหลัก ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การสนับสนุนยุทธโศปกรณ์ ระบบการสื่อสารและฐานข้อมูล เน้นการส่งเสริม และพัฒนาระบบการสื่อสารและเครื่องมือในการแจ้งเตือนเฝ้าระวังสถานการณ์ฉุกเฉิน ไม่ว่าจะเป็นทางบก ทางทะเล หรือทางอากาศ เพื่อสนับสนุนให้หน่วยงานอื่น ๆ ของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ตลอดจนระบบการสื่อสารหลัก และสื่อสารสำรอง และการมีฐานข้อมูลด้านการสื่อสารเพื่อให้สามารถใช้ได้ในทุกสถานการณ์ เพื่อการสนับสนุนให้หน่วยงานรัฐเอกชน และทุกภาคส่วน ให้มีการเตรียมความพร้อมด้านทรัพยากร

และการสนธิกำลังระหว่างหน่วยงานตั้งแต่ในภาวะปกติ รวมทั้งประสานการติดต่อและแลกเปลี่ยนข้อมูลทรัพยากรระหว่างหน่วยงาน ทั้งพื้นที่ทางบกและทางทะเล และศักยภาพด้านการสนับสนุนการนำศักยภาพของกองทัพในยามปกติเข้ามาสนับสนุนภารกิจ นอกเหนือจากสงคราม

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การเสริมสร้างความร่วมมือกับต่างประเทศ ในการจัดการสาธารณภัยและภัยความมั่นคงแบบใหม่ โดยกองทัพเป็นหน่วยงานร่วมในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาความสัมพันธ์ด้านความมั่นคงระหว่างประเทศ ด้วยการขยายความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างกองทัพกับหน่วยงานความมั่นคงของต่างประเทศที่เกี่ยวข้องในภูมิภาคทั้งระดับทวิภาคีและพหุภาคี เพื่อเตรียมการและปฏิบัติการแก้ไขปัญหาสาธารณภัยในสถานการณ์ฉุกเฉิน ตลอดจนภัยคุกคามความมั่นคงไม่ตามแบบร่วมกัน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 การฝึกกำลังและบูรณาการแผนในทุกระดับ โดยกองทัพเป็นหน่วยงานร่วมในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 การใช้ศักยภาพของกองทัพฝึกกำลังร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ ด้วยการพัฒนาและทดสอบแผนฝึกกำลังและทรัพยากรเพื่อการป้องกันประเทศ เพื่อให้สามารถระดมสรรพกำลังของหน่วยงาน และองค์กรที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างศักยภาพของชาติในการป้องกันประเทศ ด้วยการนำศักยภาพและความพร้อมของกองทัพ โดยเฉพาะด้านกำลังพลเข้ามาช่วยเหลือ สนับสนุน แก่ไขสถานการณ์วิกฤตของชาติร่วมกับทุกภาคส่วน โดยถือเป็นการปฏิบัติการทางทหารอื่น ๆ นอกเหนือจากสงคราม (Military Operations Other than War)

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 การบริหารจัดการที่มีเอกภาพและประสิทธิภาพ โดยกองทัพเป็นหน่วยงานหลักในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 การบริหารจัดการที่มีเอกภาพและมีประสิทธิภาพ ด้วยการดำเนินการ ประสานงาน และอำนวยความสะดวกพร้อมร่วมกับ สมช. และมท. เพื่อให้เกิดเอกภาพและความพร้อมในการเผชิญกับภัยคุกคามความมั่นคงของชาติทุกรูปแบบ โดยที่กองทัพดำเนินงานตามแผนป้องกันประเทศของกระทรวงกลาโหม ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติฯ ตลอดจนการเตรียมพร้อมเพื่อเผชิญกับภัยการสู้รบและการสงคราม โดยให้ยึดถือแผนป้องกันประเทศเป็นแผนหลัก โดยมีกระทรวงกลาโหมเป็นหน่วยหลักในการรับผิดชอบ รวมทั้งสนับสนุนการบริหารสถานการณ์ ให้ทุกหน่วยงานสนับสนุนการทำงานของศูนย์อำนวยการร่วมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ตั้งแต่ในยามปกติ เพื่อให้พร้อมแปรสภาพเป็นศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจ เมื่อเกิดสถานการณ์ฉุกเฉิน

ข้อเสนอแนะ เพื่อให้เกิดการตอบสนองต่อแผนยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติฯ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสม ทันเวลา และสอดคล้องกัน การศึกษาเฉพาะกรณีฉบับนี้ มีการศึกษาข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานของกองทัพและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามแผนยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติฯ ต้องมีการวางแผน หรือ Action Plan รองรับต่อแผนยุทธศาสตร์ฯ ได้อย่างชัดเจน

2. ควรมีการจัดทำข้อมูลของทรัพยากร เพื่อการป้องกันประเทศที่ถูกต้อง ทันสมัย ชัดเจน และแจกจ่ายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการบริหารทรัพยากรร่วมกัน ในสถานการณ์วิกฤติ

3. ควรมีการแนะนำให้ความรู้กับประชาชนภาคส่วนต่าง ๆ อย่างกว้างขวางทั่วถึง ตลอดจนมีการสอดแทรกไว้ในการเรียนการสอนของระดับชั้นต่าง ๆ ในประเด็นของความรับผิดชอบ และการมีส่วนร่วม เพื่อเตรียมพร้อมในเชิงรุกและเชิงรับต่อภัยพิบัติแห่งชาติตามแผนยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติฯ

4. ควรจัดให้มีการทดสอบ ซักซ้อมแผนการปฏิบัติตามแผนยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมฯ ร่วมกับหน่วยงานภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีความพร้อมอยู่เสมอ และสามารถปฏิบัติงานร่วมกันได้ในสถานการณ์จริง ท้ายนี้ คงปฏิเสธไม่ได้ว่าการเตรียมความพร้อมของชาติต่อสถานการณ์วิกฤต และภัยคุกคามความมั่นคงรูปแบบใหม่นั้นมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ทุกภาคส่วนได้ตระหนักถึงบทบาท หน้าที่ และเห็นความจำเป็นต่อการบูรณาการการปฏิบัติร่วมกัน

ทั้งนี้ กองทัพเป็นหน่วยงานด้านความมั่นคงของชาติที่มีความพร้อมทั้งกำลังพล ยุทโธปกรณ์ ระบบการสื่อสาร และฐานข้อมูล ที่สามารถสนับสนุนต่อยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติฯ ทั้งในฐานะของการเป็นหน่วยงานหลัก และหน่วยงานร่วม ในการป้องกัน ยับยั้ง คลี่คลาย “ภาวะวิกฤต” ของชาติ ได้อย่างทันท่วงที มีประสิทธิภาพ อันเป็นการส่งเสริมความเชื่อมั่น ศรัทธา และภาพลักษณ์ที่ดีของกองทัพไทยต่อประชาชนต่อไป...

ธนภัทร นิยมกุล (2560) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนายุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ ของกระทรวงกลาโหมเพื่อเสริมสร้างความยั่งยืนของประชาคมการเมือง และความมั่นคงอาเซียน ผลการวิจัย พบว่า

1. ภาพรวมองค์ประกอบของยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ พบว่า สภาวะแวดล้อม ในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม จิตวิทยา การทหาร วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่ปรับเปลี่ยนไป อย่างรวดเร็ว ส่งผลทำให้ประเทศสมาชิกอาเซียนต้องเสริมสร้างความร่วมมือด้านการเมือง และความมั่นคงของอาเซียนให้แข็งแกร่ง และเกิดความยั่งยืน การเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ทำให้มีแนวโน้ม และความเป็นไปได้สูง ที่จะมีการสร้างความร่วมมือระหว่างกันมากยิ่งขึ้น ในรูปแบบการแสวงหาผลประโยชน์ร่วมกัน ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ดังกล่าว อาจประกอบด้วย อาชญากรรมข้ามชาติ การก่อการร้ายข้ามชาติ ภัยพิบัติธรรมชาติ เป็นต้น ดังนั้น การจัดตั้ง ประชาคมการเมืองและความมั่นคงของอาเซียน เป็นหนึ่งในสามเสาความร่วมมือสำคัญ

ของประชาคมอาเซียน ที่ช่วยเสริมสร้างสันติภาพ และความมีเสถียรภาพทางการเมืองของภูมิภาค อันถือเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อสร้างค่านิยม และแนวปฏิบัติร่วมกันของอาเซียนในด้านต่าง ๆ เสริมสร้างขีดความสามารถของอาเซียน ในการเผชิญกับภัยคุกคามด้านความมั่นคง ทั้งแบบดั้งเดิม และรูปแบบใหม่ บนพื้นฐานของหลักการ ว่าด้วยความมั่นคงของมนุษย์ และให้ประชาคมอาเซียนมีปฏิสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้น และสร้างสรรค์ กับประชาคมโลก การประเมินขีดความสามารถของกองทัพไทย พบว่า ทุกภาคส่วนได้ให้ความสำคัญ กับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จึงทำให้เกิดการบูรณาการร่วมได้ดี และกองทัพไทยยังมีจุดแข็ง ในด้านการเป็นกองทัพชั้นนำ มีทั้งกำลังพล และมีกลไกความร่วมมือด้านความมั่นคงกับ ประเทศเพื่อนบ้าน แต่ยังมีจุดอ่อน โดยพบว่า ยังขาดกฎหมายบางส่วนรองรับ และขาดแคลน ยุทธโศปกรณ์ที่เหมาะสม

2. ภาพรวมองค์ประกอบของความยั่งยืนของประชาคมการเมือง และความมั่นคงอาเซียน พบว่า ต้องมีการพัฒนาอย่างยั่งยืนในการดำรงอยู่ของประเทศสมาชิก และมุ่งรักษาความสมดุล ของประชาคมการเมือง และความมั่นคงอาเซียน เพื่อให้เกิดความร่วมมือของประเทศสมาชิก ที่มีกลไกสำคัญในการดำเนินการที่ช่วยกันผลักดัน เพื่อให้เกิดความยั่งยืนทางสังคม เศรษฐกิจ และประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ต้องช่วยกันเสริมสร้างความมั่นคงร่วมกัน มีการสร้างบรรยากาศความเป็นมิตร รักษาความเป็นกลาง ปราศจากการใช้กำลัง ลบเงื่อนไข และลดโอกาสที่จะนำไปสู่ความขัดแย้ง และต้องมีผลประโยชน์ร่วมกันของประเทศสมาชิก โดยปราศจากการแทรกแซงของประเทศมหาอำนาจ เมื่อประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ของประเทศสมาชิก มีแนวทางปฏิบัติในการขับเคลื่อนประชาคมอาเซียนร่วมกัน และมีปฏิสัมพันธ์ ที่แน่นแฟ้นแล้ว ประชาคมอาเซียนก็จะเป็นประชาคมแห่งความยั่งยืน และดำรงอยู่ได้ต่อไป

3. แนวทางการพัฒนายุทธศาสตร์การป้องกันประเทศของกระทรวงกลาโหม เพื่อเสริมสร้างความยั่งยืนของประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน พบว่า แนวทาง การพัฒนายุทธศาสตร์ ต้องกำหนดจุดมุ่งหมายของยุทธศาสตร์ให้ชัดเจน ตั้งแต่วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ และเมื่อกำหนดได้อย่างชัดเจนแล้วก็จะนำไปสู่การกำหนด กรอบแนวทางในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ ซึ่งจะอยู่ในรูปของพิมพ์เขียวในการเปลี่ยนแปลงไปสู่ จุดมุ่งหมายในระดับยุทธศาสตร์ (Blueprint for change) ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ การกำหนดกรอบแนวทาง ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ได้อย่างประสานสอดคล้อง ก็จะนำไปสู่การกำหนดวิธีการ ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ ประเด็นสำคัญเมื่อสามารถกำหนดวิธีการในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ ได้แล้ว วิธีการและทรัพยากรเหล่านั้นจะต้องตอบสนองต่อการบริหารจัดการเชิงยุทธศาสตร์ โดยต้องนำไปสู่การตอบสนองต่อจุดมุ่งหมายในระดับยุทธศาสตร์ หรือเป็นการบริหารงานแบบ

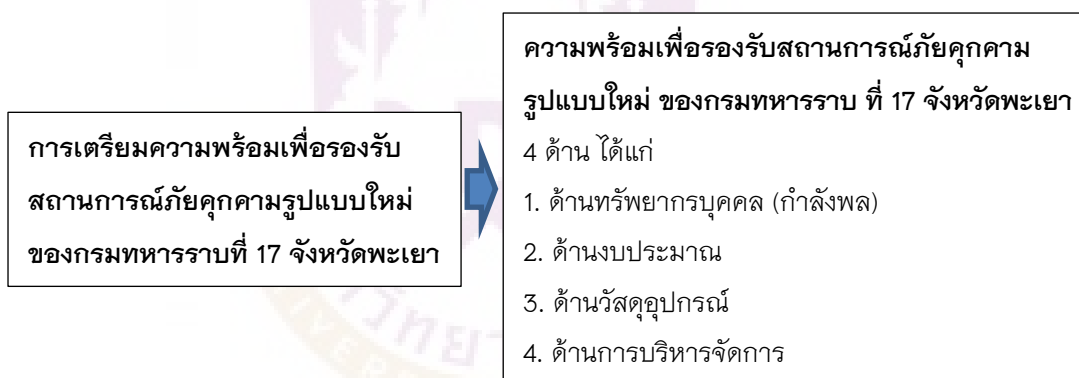
มุ่งผลสัมฤทธิ์ ดังนั้น แนวทางการพัฒนายุทธศาสตร์จึงเป็นกระบวนการของการบริหารงานอย่างมีวิสัยทัศน์เชิงยุทธศาสตร์ (Strategic vision management) ซึ่งสอดคล้องกับแผนงาน/โครงการภายใต้กรอบประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนของกระทรวงกลาโหม โดยเป็นการแปลงยุทธศาสตร์ป้องกันประเทศของกระทรวงกลาโหมไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้กระทรวงกลาโหมมีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างความยั่งยืนให้แก่ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ดังนั้น แผนงานโครงการภายใต้กรอบประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน จึงเป็นการแปลงยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศของกระทรวงกลาโหมไปสู่การปฏิบัติอย่างแท้จริง เพื่อเสริมสร้างความยั่งยืนให้แก่ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

สมภพ การะเวช (2560) ได้ศึกษานโยบายด้านความมั่นคงของไทยในปัจจุบันต่อการแก้ไขปัญหาชายแดนไทย-กัมพูชา มีวัตถุประสงค์สองประการ ประการแรกเพื่อศึกษานโยบายด้านความมั่นคงของไทยต่อการแก้ไขปัญหาชายแดนไทย-กัมพูชา ในประเด็นการกำหนดขอบเขตและความรับผิดชอบ ว่าสามารถตอบสนองของภัยคุกคามในปัจจุบันได้เหมาะสมหรือไม่ อย่างไรก็ตาม ประการที่สองศึกษาว่า การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาชายแดนไทย-กัมพูชา มีประสิทธิภาพหรือไม่ มีแนวทางแก้ไขอย่างไร ผลการศึกษา พบว่า ในการดำเนินการกับประเทศเพื่อนบ้านในแต่ละระดับ ตั้งแต่การกำหนดนโยบายด้านความมั่นคงแห่งชาติ ยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ แนวทางการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน ได้มีการกำหนดกรอบหลักการ แนวทางการปฏิบัติที่สามารถรองรับกับภัยคุกคามในพื้นที่ชายแดนไทย-กัมพูชา ไว้เป็นอย่างดี สำหรับการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัตินั้น พบว่า ยังคงให้ความสำคัญของการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานความมั่นคง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การดำรงความต่อเนื่องของผู้ปฏิบัติการบังคับใช้กฎหมายอย่างเด็ดขาด สำหรับข้อเสนอแนะ ได้แก่ ให้ความสำคัญประเมินสภาพแวดล้อม ทิศทาง ท่าทีผู้นำ และยุทธศาสตร์ชายแดนของกัมพูชา เพื่อกำหนดนโยบายที่เหมาะสม รวมทั้ง การดำรงบูรณาการทั้งในด้านมิติความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา เพื่อให้บรรลุการปกป้องรักษาผลประโยชน์ของชาติ ควบคู่กับการรักษาความสัมพันธ์อันดีกับประเทศกัมพูชา

พนเอก กฤษณะ นันทะวิชัย (2560) ได้ศึกษาการพัฒนากำลังพลกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของหน่วยงาน ผลการวิจัย พบว่า ในปัจจุบันสภาวะแวดล้อมในด้านต่าง ๆ มีเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ก่อให้เกิดภัยคุกคามใหม่ ๆ ที่มีความซับซ้อน และส่งผลกระทบต่อประเทศไทยอย่างรวดเร็ว กองทัพบก ได้จัดทำยุทธศาสตร์กองทัพบก และมีการปรับปรุงโครงสร้างของหน่วย เพื่อให้มีขีดความสามารถที่สูงขึ้น แต่จำกัดด้วยงบประมาณและอัตราของหน่วย ดังนั้น การวิจัยนี้จึงได้ทำการศึกษาถึงการพัฒนากำลังพลกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของหน่วย

จึงพบว่า การพัฒนากำลังพล เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของหน่วย และนำหน่วยไปสู่ความสำเร็จของกองทัพบก จึงต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนากำลังพล โดยการบริหารทรัพยากรบุคคลของกองทัพบกนั้น จะต้องบรรลุวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ ของกองทัพบก และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์กองทัพบก การสรรหาและคัดเลือกกำลังพลจะต้อง ให้ได้คนดีและมีขีดความสามารถ ให้การฝึกอบรม พัฒนา ผ่านหลักสูตรต่าง ๆ ให้การศึกษาที่เน้น การเพิ่มเติมทักษะที่สำคัญ และจำเป็นสำหรับอนาคต เช่น ความรู้ด้านภาษาอังกฤษ และความรู้ ด้านคอมพิวเตอร์ ให้การฝึกอบรมระเบียบ วินัย การปลูกฝัง และสร้างเสริมอุดมการณ์ทางทหาร มีการส่งเสริมความก้าวหน้าของกำลังพลที่ยุติธรรม มีการประเมินผลการปฏิบัติงานที่สอดคล้อง และเชื่อมโยงกับผลการปฏิบัติงานจริง ๆ มีการจัดการสวัสดิการกำลังพลให้เพียงพอและเหมาะสม รวมทั้ง กองทัพบกควรกำหนดเป้าหมายในการพัฒนากำลังพลเป็นรายบุคคล ให้มีคุณลักษณะ ขีดความสามารถ สำหรับการปฏิบัติภารกิจในอนาคตอีกด้วย

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษา “การเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ กรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพร้อมของกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา ในการใช้กำลังทหารเพื่อปฏิบัติการกิจในสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้ศึกษาได้กำหนดประเด็นในการศึกษา ไว้ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ทหารที่ปฏิบัติงานภายในกรมทหารราบที่ 17 จำนวน 216 นาย ประกอบด้วย นายทหารระดับปฏิบัติการ จำนวน 116 นาย และทหารกองประจำการ จำนวน 100 นาย และประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ ต.ท่าวังทอง อ.เมือง จ.พะเยา ที่ได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานร่วมกัน ประกอบด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จิตอาสา จำนวน 50 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษา เรื่อง การเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ กรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม มีรายละเอียดดังนี้

1. นายทหารระดับปฏิบัติการ จำนวน 116 นาย ทหารกองประจำการ จำนวน 100 นาย รวม 221 นาย ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.1 เพื่อต้องการทราบปัญหา อุปสรรค ในการปฏิบัติงานภายใต้รูปแบบการฝึกทางทหาร ของกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา เพื่อเตรียมความพร้อมในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่

1.2 เพื่อหาแนวทางการปฏิบัติงานภายใต้รูปแบบการฝึกทางทหารของกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา ที่มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน ในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่

2. ประชาชนในพื้นที่ ต.ท่าวังทอง อ.เมือง จ.พะเยา ที่อาศัยอยู่ใกล้พื้นที่การฝึก หรือได้มีส่วนร่วมในการฝึก การปฏิบัติงานร่วม จำนวน 50 คน

2.1 เพื่อต้องการทราบปัญหา อุปสรรค การมีส่วนร่วมในการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ภายใต้การดำเนินงานของกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา

2.2 เพื่อหาแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ภายใต้การดำเนินงานของกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยใช้เกณฑ์คัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ คือ เป็นผู้มีคุณวุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญ เป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ดังนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ผู้วิจัยได้จัดเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

1.1 นายทหารระดับปฏิบัติการ จำนวน 116 นาย ทหารกองประจำการ จำนวน 100 นาย รวม 221 นาย ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.1.1 เพื่อต้องการทราบปัญหา อุปสรรค ในการปฏิบัติงานภายใต้รูปแบบการฝึกทางทหาร ของกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา เพื่อเตรียมความพร้อมในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่

1.1.2 เพื่อหาแนวทางการปฏิบัติงานภายใต้รูปแบบการฝึกทางทหารของกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา ที่มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน ในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่

1.2 ประชาชนในพื้นที่ ต.ท่าวังทอง อ.เมือง จ.พะเยา ที่อาศัยอยู่ใกล้พื้นที่การฝึก หรือได้มีส่วนร่วมในการฝึก การปฏิบัติงานร่วม จำนวน 50 คน

1.2.1 เพื่อต้องการทราบปัญหา อุปสรรค การมีส่วนร่วมในการเตรียมความพร้อม เพื่อรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ภายใต้การดำเนินงานของกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา

1.2.2 เพื่อหาแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการเตรียมความพร้อม เพื่อรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ภายใต้การดำเนินงานของกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากรวบรวมเอกสาร การทบทวน แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สิ่งพิมพ์ ข้อมูลที่เผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต ในการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทั้ง 2 แหล่งดังกล่าว ได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวม ข้อมูลไว้ ดังนี้

1. เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ วารสาร สิ่งพิมพ์ ข้อมูลที่เผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต ฯลฯ

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย แก่กลุ่มตัวอย่าง รวมถึงแนะนำแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อสร้างความเข้าใจแก่ ผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณลักษณะ (Qualitative Analysis) โดยนำข้อมูลที่ได้จากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ และทุติยภูมิ มาทำการวิเคราะห์ภายใต้ วิธีการที่สำคัญ ดังนี้

1. การจำแนกและจัดระบบข้อมูล (Typology and Taxonomy) เป็นการนำข้อมูลที่ได้มา จำแนก และจัดหมวดหมู่ให้เป็นระบบ เช่น ข้อมูลหมวดงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลหมวด การสัมภาษณ์ เป็นต้น

2. การวิเคราะห์สรุปอุปนัย (Analytic Induction) เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมาวิเคราะห์เพื่อหาบทสรุปร่วมกันของเรื่องนั้น

3. การวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงเนื้อหา (Content Analysis) เป็นการนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ ถึงเนื้อหาสาระในประเด็น หรือเรื่องนั้น ๆ

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ความถี่ และร้อยละ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อความพร้อมในการปฏิบัติงาน และความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ภายใต้การดำเนินงานของกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษา “การเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ กรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพร้อมของกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา ในการใช้กำลังทหารเพื่อปฏิบัติการกิจในสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ความพร้อมในการปฏิบัติงานภายใต้รูปแบบการฝึกทางทหารของกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา ในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ตามความคิดเห็นของทหาร สังกัดกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 1 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (n = 216)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	216	100.00
1.2 หญิง	0	0.00
2. อายุ		
2.1 อายุ 21-30 ปี	100	43.50
2.2 อายุ 31-40 ปี	59	27.31
2.3 อายุ 41 ปี – 60 ปี	57	26.39
3. ระดับการศึกษา		
3.1 ประถมศึกษา	0	0.00
3.2 มัธยมศึกษาตอนต้น	25	11.57
3.3 มัธยมศึกษาตอนปลาย	57	26.39
3.4 อาชีวศึกษา (ปวช./ปวส.)	54	25.00
3.5ปริญญาตรี	76	35.19
3.6 ปริญญาโท	4	1.85
3.7 ปริญญาเอก	0	0.00

ตาราง 1 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
4. ตำแหน่งในกองทัพบ		
4.1 นายทหารระดับปฏิบัติการ	116	53.70
4.2 ทหารกองประจำการ	100	46.30

ตาราง 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นทหาร สังกัด กรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 100 มีอายุระหว่าง 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 43.50 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 35.19 และเป็นนายทหารระดับปฏิบัติการ คิดเป็นร้อยละ 53.70

ตอนที่ 2 ความพร้อมในการปฏิบัติงานภายใต้รูปแบบการฝึกทางทหารของกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา ในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่

เกณฑ์การให้คะแนน

คะแนน 5 หมายถึง มากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง มาก

คะแนน 3 หมายถึง ปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง น้อย

คะแนน 1 หมายถึง น้อยที่สุด

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพร้อมในการปฏิบัติงานภายใต้รูปแบบการฝึกทางทหารของกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา ในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านทรัพยากรบุคคล (กำลังพล)	3.87	0.58	มาก
ด้านงบประมาณ	3.12	0.82	ปานกลาง
ด้านวัสดุอุปกรณ์	3.12	0.68	ปานกลาง
ด้านการบริหารจัดการ	3.42	0.77	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	3.38	0.59	ปานกลาง

ตาราง 2 ความพร้อมในการปฏิบัติงานภายใต้รูปแบบการฝึกทางทหารของกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา ในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ตามความคิดเห็นของทหารสังกัด กรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา พบว่า โดยรวมมีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.38$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ทั้ง 4 ด้าน พบว่า ด้านทรัพยากรบุคคล (กำลังพล) มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.87$) มีความพร้อมอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการบริหารจัดการ มีค่าเฉลี่ยรองลงมา มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.42$) ส่วนด้านงบประมาณ และด้านวัสดุอุปกรณ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X} = 3.12$) มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพร้อมในการปฏิบัติงานภายใต้รูปแบบการฝึกทางทหารของกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา ในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ด้านทรัพยากรบุคคล (กำลังพล)

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ท่านมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่	3.80	0.70	มาก
2. ท่านมีทักษะที่จำเป็นในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่	3.60	0.61	มาก
3. ท่านมีความพร้อมในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่	3.73	0.77	มาก
4. ท่านได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะที่จำเป็นในการฝึกทางทหาร ในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่	3.60	0.88	มาก
5. ท่านเห็นความสำคัญและจำเป็นของการฝึกทางทหาร ในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่	4.63	0.66	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.87	0.58	มาก

ตาราง 3 ความพร้อมในการปฏิบัติงานภายใต้รูปแบบการฝึกทางทหารของกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา ในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ด้านทรัพยากรบุคคล (กำลังพล) ตามความคิดเห็นของทหาร สังกัดกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา พบว่า โดยรวมมีความพร้อมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ท่านเห็นความสำคัญและจำเป็น

ของการฝึกทางทหาร ในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.63$) มีความพร้อมอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ท่านมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ มีความพร้อมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$) ท่านมีความพร้อมในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ มีความพร้อมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.73$) ส่วนท่านมีทักษะที่จำเป็นในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ และท่านได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะที่จำเป็นในการฝึกทางทหารในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.60$) มีความพร้อมอยู่ในระดับมาก

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพร้อมในการปฏิบัติงานภายใต้รูปแบบการฝึกทางทหารของกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา ในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ด้านงบประมาณ

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. งบประมาณสนับสนุนในการฝึกทางทหาร ในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่เหมาะสม	3.33	0.87	ปานกลาง
2. งบประมาณสนับสนุนในการฝึกทางทหาร ในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ เพียงพอ	3.30	0.78	ปานกลาง
3. ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอของงบประมาณในการสนับสนุนการฝึกทางทหาร ในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่	2.73	1.03	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	3.12	0.82	ปานกลาง

ตาราง 4 ความพร้อมในการปฏิบัติงานภายใต้รูปแบบการฝึกทางทหารของกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา ในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ด้านงบประมาณ ตามความคิดเห็นของทหาร สังกัดกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา พบว่า โดยรวมมีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.12$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ งบประมาณสนับสนุนในการฝึกทางทหาร ในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่เหมาะสม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.33$) มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ งบประมาณสนับสนุนในการฝึกทางทหารในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่เพียงพอ มีความพร้อมอยู่ในระดับ

ปานกลาง ($\bar{X} = 3.30$) ส่วนท่านมีส่วนร่วมในการเสนอของบประมาณในการสนับสนุนการฝึกทางทหารในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 2.73$) มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพร้อมในการปฏิบัติงานภายใต้รูปแบบการฝึกทางทหารของกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา ในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ด้านวัสดุอุปกรณ์

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. เครื่องมือ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกทางทหาร ในการรองรับสถานการณ์ ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ มีความทันสมัย	3.23	0.67	ปานกลาง
2. เครื่องมือ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกทางทหาร ในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ มีความเหมาะสม	3.27	0.77	ปานกลาง
3. เครื่องมือ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกทางทหาร ในการรองรับสถานการณ์ ภัยคุกคาม เพียงพอต่อความต้องการใช้	3.07	0.81	ปานกลาง
4. เครื่องมือ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกทางทหาร ในการรองรับสถานการณ์ ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน	3.13	0.67	ปานกลาง
5. เครื่องมือ/อุปกรณ์ที่ใช้เพื่อรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน/เพียงพอ	3.00	0.77	ปานกลาง
6. ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับเครื่องมือ/อุปกรณ์ ที่ใช้เพื่อรองรับสถานการณ์ภัยคุกคาม รูปแบบใหม่	3.03	0.98	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	3.12	0.68	ปานกลาง

ตาราง 5 ความพร้อมในการปฏิบัติงานภายใต้รูปแบบการฝึกทางทหารของกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา ในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ตามความคิดเห็นของทหาร สังกัดกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา พบว่า โดยรวมมีความพร้อม

อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.12$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เครื่องมือ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกทางทหาร ในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ มีความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.27$) มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ เครื่องมือ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกทางทหาร ในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ มีความทันสมัย มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.23$) เครื่องมือ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกทางทหาร ในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.13$) เครื่องมือ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกทางทหาร ในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามเพียงพอสอดคล้องความต้องการใช้ มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.07$) ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับเครื่องมือ/อุปกรณ์ที่ใช้เพื่อรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.03$) ส่วนเครื่องมือ/อุปกรณ์ที่ใช้เพื่อรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน/เพียงพอ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.00$) มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพร้อมในการปฏิบัติงานภายใต้รูปแบบการฝึกทางทหารของกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา ในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ด้านการบริหารจัดการ

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. มีการวางแผนการดำเนินงานเกี่ยวกับการฝึกทางทหาร เพื่อรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่	3.80	0.79	มาก
2. ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานเกี่ยวกับการฝึกทางทหาร เพื่อรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่	3.13	0.85	ปานกลาง
3. มีขั้นตอนการดำเนินงานเกี่ยวกับการฝึกทางทหาร เพื่อรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่อย่างชัดเจน	3.63	0.80	มาก
4. มีการติดตาม และกำกับการปฏิบัติตามแผนการดำเนินงานเกี่ยวกับการฝึกทางทหาร เพื่อรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ อย่างต่อเนื่อง	3.50	0.92	ปานกลาง
5. ท่านมีส่วนร่วมในการติดตาม และกำกับการดำเนินงานเกี่ยวกับการฝึกทางทหาร เพื่อรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่	3.20	0.95	ปานกลาง

ตาราง 6 (ต่อ)

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
6. ท่านมีส่วนร่วมในการนำผลจากการประเมินไปปรับปรุงการดำเนินงานตามแผนเกี่ยวกับการฝึกทางทหาร เพื่อรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในครั้งต่อไป	3.17	0.93	ปานกลาง
7. หน่วยงานท่านนำผลจากการประเมินการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการเกี่ยวกับการฝึกทางทหารเพื่อรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ มาปรับปรุงการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และเป็นรูปธรรม	3.50	0.81	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	3.42	0.77	ปานกลาง

ตาราง 6 ความพร้อมในการปฏิบัติงานภายใต้รูปแบบการฝึกทางทหารของกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา ในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ด้านการบริหารจัดการตามความคิดเห็นของทหาร สังกัดกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา พบว่า โดยรวมมีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.42$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความพร้อมอยู่ในระดับมากที่สุด คือ มีการวางแผนการดำเนินงานเกี่ยวกับการฝึกทางทหาร เพื่อรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.80$) มีความพร้อมอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ มีขั้นตอนการดำเนินงานเกี่ยวกับการฝึกทางทหาร เพื่อรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่อย่างชัดเจน มีความพร้อมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$) และมีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง 5 ข้อ สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ มีการติดตาม และกำกับกับการปฏิบัติตามแผนการดำเนินงานเกี่ยวกับการฝึกทางทหาร เพื่อรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่อย่างต่อเนื่อง และหน่วยงานท่านนำผลจากการประเมินการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการเกี่ยวกับการฝึกทางทหาร เพื่อรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ มาปรับปรุงการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และเป็นรูปธรรม มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.50$) ท่านมีส่วนร่วมในการติดตาม และกำกับกับการดำเนินงานเกี่ยวกับการฝึกทางทหาร เพื่อรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.20$) ท่านมีส่วนร่วมในการนำผลจากการประเมินไปปรับปรุงการดำเนินงานตามแผนเกี่ยวกับการฝึกทางทหาร เพื่อรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในครั้งต่อไป มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.17$) ส่วนท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานเกี่ยวกับการฝึกทางทหารเพื่อรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.13$)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติงานภายใต้รูปแบบการฝึกทางทหารของกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา ที่มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน ในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่

ตาราง 7 แสดงข้อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติงานภายใต้รูปแบบการฝึกทางทหารของกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา ที่มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน ในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่

รายการ	ปัญหา/อุปสรรค	ข้อเสนอแนะแนวทาง
1. ด้านทรัพยากรบุคคล (กำลังพล)	1. กำลังพลบางส่วนอายุยังน้อย ยังไม่มีประสบการณ์เข้าถึงปัญหาต่าง ๆ ในสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ 2. บุคลากรผู้เชี่ยวชาญมีน้อย 3. กำลังพลในส่วนปฏิบัติยังขาดแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นรูปแบบนโยบาย 4. กำลังพลระดับปฏิบัติการมีภารกิจมากมาย ทั้งภารกิจหลักและภารกิจรอง รวมถึงภารกิจช่วยเหลือประชาชนตามสถานการณ์ มีความอ่อนล้าและขาดความกระตือรือร้น	1. ควรมีการเตรียมความพร้อม รับมือกับสถานการณ์ โดยมีการอบรมหลักสูตรต่าง ๆ ที่สามารถดูแลทหารใหม่ได้พัฒนาคนอย่างต่อเนื่อง ให้มีความพร้อมในการปฏิบัติงานตลอดเวลา 2. ควรฝึกฝนทักษะ และให้ความรู้กับกำลังพล เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่อย่างต่อเนื่อง 3. ให้ความรู้และสร้างความเข้าใจในการปฏิบัติการของกำลังพล เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของกำลังพล
2. ด้านงบประมาณ	1. งบประมาณจำกัด/มีไม่เพียงพอ 2. มีการทำงานซ้ำกันอยู่ จึงไม่อาจแยกงบประมาณที่ชัดเจนได้	1. ควรจัดสรรงบประมาณให้ตรงกับการฝึกอย่างชัดเจน 2. สนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมให้เพียงพอต่อการฝึกเพื่อรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ 3. เพิ่มค่าตอบแทนให้กับกำลังพลเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจ

ตาราง 7 (ต่อ)

รายการ	ปัญหา/อุปสรรค	ข้อเสนอแนะแนวทาง
2. ด้านงบประมาณ (ต่อ)		4. ใช้งบประมาณบริหารตรงกับความเป็นจริง 5. กระจายงบประมาณให้หน่วยปฏิบัติให้มากที่สุด 6. ควรมีการจัดงบประมาณสนับสนุนตามแผนอย่างจริงจัง
3. ด้านวัสดุอุปกรณ์	1. วัสดุอุปกรณ์มีน้อย 2. ได้รับไม่เพียงพอหรือไม่ได้รับการอนุมัติเมื่อร้องขอไป เช่น วัสดุ อุปกรณ์สำนักงานของ บก. หน่วยฝึกทหารใหม่ เป็นต้น 3. อุปกรณ์บางส่วน เช่น เครื่องติดตาม ตรวจสอบสัญญาณโทรศัพท์ (ไว้ติดตามตัวบุคคลเป้าหมาย ลายเส้น) ซึ่งไม่มีใช้ในหน่วยงานทหาร จึงต้องประสานกับหน่วยงานอื่น ๆ รวมถึงอำนาจหน้าที่ขอบเขต 4. อุปกรณ์บางอย่างล้าสมัย	1. อุปกรณ์ต้องพร้อมและทันสมัย 2. ควรมีการอัปเดตอุปกรณ์ให้ทันกับสถานการณ์ปัจจุบัน 3. ควรจัดสรรวัสดุอุปกรณ์ที่สามารถใช้ได้กับสถานการณ์ปัจจุบัน 4. จัดหาอุปกรณ์ทางอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถ 5. ควรสนับสนุนวัสดุที่มีคุณภาพ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในทุก ๆ ด้าน 6. การจัดหาอุปกรณ์ที่มีคุณภาพ พอเพียงกับการใช้งาน และสามารถใช้งานได้จริง

ตาราง 7 (ต่อ)

รายการ	ปัญหา/อุปสรรค	ข้อเสนอแนะแนวทาง
4. ด้านการบริหารจัดการ	1. ส่วนใหญ่ขาดความเข้าใจ 2. ส่วนใหญ่ยังคงเป็นส่วนหนึ่งของระดับผู้บริหารในการพยายามพัฒนาในรูปแบบ นโยบายในการติดตามภัยคุกคามรูปแบบใหม่ แต่ในระดับผู้ปฏิบัติการ ยังขาดความรู้ และแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจน 3. การบริหารจัดการยังไม่เป็นระบบ	1. ผู้บังคับบัญชาทุกลำดับชั้น กำกับดูแลการฝึก ให้มีผลสัมฤทธิ์ไปในทางเดียวกัน 2. มีการวางแผนและจัดการตามรูปแบบและประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องตามสถานการณ์ 3. ควรเตรียมพร้อมภัยคุกคามทุกรูปแบบ 4. ผู้บังคับหน่วยต้องมีการวางแผน จัดหาองค์กำลังพลที่มีประสิทธิภาพ จัดหางบประมาณให้เพียงพอต่อการกิจ ตลอดจนจัดหาอาวุธยุทโธปกรณ์ที่มีคุณภาพ พร้อมปฏิบัติการกิจได้ตลอด 24 ชั่วโมง 5. ให้อิสระแก่หน่วยรอง เน้นการปฏิบัติในหน้าที่การป้องกันประเทศ ไม่เน้นการปฏิบัติเพื่อเสริมสร้างบารมีส่วนบุคคลหรือพวกพ้อง 6. ควรจัดคนให้เหมาะสมกับงาน 7. ควรมีการบริหารจัดการในเรื่องบุคคลากร งบประมาณ สวัสดิการต่าง ๆ ให้ครอบคลุมทุกด้าน และทุกมิติ 8. ควรมอบหมายให้มีผู้ปฏิบัติงานที่เป็นเจ้าหน้าที่เฉพาะ โดยกำหนดตัวบุคคลอย่างชัดเจน และมีจำนวนที่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานตลอด 24 ชั่วโมง

ส่วนที่ 2 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่
ภายใต้การปฏิบัติงานของกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 8 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (ประชาชน) (n = 50)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	43	86.00
1.2 หญิง	7	14.00
2. อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	15	30.00
31-40 ปี	16	32.00
41-60 ปี	19	38.00
60 ปีขึ้นไป	0	
3. ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	5	10.00
มัธยมศึกษา	17	34.00
ปวช./ปวส.	3	6.00
ปริญญาตรี	22	44.00
ปริญญาโท	3	6.00

ตาราง 8 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่
เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 86 มีอายุระหว่าง 41-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 38 และมีการศึกษา
ระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 44

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ภายใต้การปฏิบัติงานของกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา

เกณฑ์การให้คะแนน

คะแนน 5 หมายถึง มีส่วนร่วมมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง มีส่วนร่วมมาก

คะแนน 3 หมายถึง มีส่วนร่วมปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง มีส่วนร่วมน้อย

คะแนน 1 หมายถึง มีส่วนร่วมน้อยที่สุด

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ภายใต้การปฏิบัติงานของกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา ตามความคิดเห็นของประชาชน

รายการคำถาม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ท่านมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันเพื่อรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่	3.79	0.87	มาก
2. ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติงานของกองทัพบกเพื่อการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่	3.09	0.69	ปานกลาง
3. ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินงานเกี่ยวกับการฝึกหัดเพื่อการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่	3.47	0.78	ปานกลาง
4. ท่านมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของกองทัพบกเกี่ยวกับการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ เช่น การร่วมในการบรรเทาภัยพิบัติตามธรรมชาติ ภัยที่เกิดจากยาเสพติด การค้ามนุษย์ ฯลฯ	3.94	0.64	มาก
5. ท่านมีส่วนร่วมในการติดตาม และกำกับการปฏิบัติงานของกองทัพบกเพื่อการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่	3.59	0.77	มาก
6. ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอแนะ หรือให้ข้อคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของกองทัพบกเพื่อการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่	3.12	0.81	ปานกลาง

ตาราง 9 (ต่อ)

รายการคำถาม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
7. ท่านเห็นว่ากรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา มีความพร้อมในการปฏิบัติงานเพื่อการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่	4.32	0.90	มาก
8. ท่านเห็นว่า การฝึกทางทหารของกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา ในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน	4.41	0.73	มาก
9. ท่านเห็นว่า การฝึกทางทหารของกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา ในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ มีความสำคัญและจำเป็นกับสถานการณ์ปัจจุบัน	4.47	0.61	มาก
ค่าเฉลี่ย	3.80	0.71	มาก

ตาราง 9 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ภายใต้การปฏิบัติงานของกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา พบว่า โดยภาพรวมประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก 6 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ท่านเห็นว่า การฝึกทางทหารของกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา ในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ มีความสำคัญและจำเป็นกับสถานการณ์ปัจจุบัน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$) รองลงมา คือ ท่านเห็นว่า การฝึกทางทหารของกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา ในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$) ท่านเห็นว่ากรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา มีความพร้อมในการปฏิบัติงานเพื่อการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$) ท่านมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของกองทัพเกี่ยวกับการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ เช่น การร่วมในการบรรเทาภัยพิบัติตามธรรมชาติ ภัยที่เกิดจากยาเสพติด การค้ามนุษย์ ฯลฯ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$) ท่านมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันเพื่อรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$) ท่านมีส่วนร่วมในการติดตาม และกำกับกรปฏิบัติงานของกองทัพเพื่อการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$) และมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง 3 ข้อ คือ ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินงานเกี่ยวกับการฝึกรบเพื่อการรองรับ

สถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.49$) รองลงมา คือ ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอแนะ หรือให้ข้อคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของกองทัพเพื่อการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.12$) ส่วนท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติงานของกองทัพเพื่อการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.09$)

ตอนที่ 3 แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ภายใต้การดำเนินงานของกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา

1. ต้องมีการฝึกและหาสิ่งใหม่เข้ามาเพิ่มเติมในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย
2. ต้องให้ความรู้ความเข้าใจกับประชาชน เพื่อจะได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติเป็นเครือข่ายซึ่งกันและกัน และจะได้มีฐานข้อมูลในการตัดสินใจที่ถูกต้อง
3. ทหารเข้ากับประชาชนและประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและระงับเหตุอันตรายภายในครอบครัวและหมู่บ้าน เพื่อดำเนินการและแก้ไขต่อไป
4. ควรจัดหาเครื่องมือและอุปกรณ์ในการสนับสนุนภารกิจของผู้ปฏิบัติงาน
5. การฝึกควรให้มีประชาชนได้มีส่วนร่วม ในรูปแบบที่เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อปลูกจิตสำนึก ในการรองรับกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา
6. ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วม และแสดงความคิดเห็นร่วมด้วย

บทที่ 5

บทสรุป

การศึกษา “การเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ กรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพร้อมของกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา ในการใช้กำลังทหารเพื่อปฏิบัติการกิจในสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ทหารสังกัดกรมทหารราบที่ 17 จำนวน 216 คน และประชาชนในพื้นที่ ต.ท่าวังทอง อ.เมือง จ.พะเยา ที่อาศัยอยู่ใกล้พื้นที่การฝึกหรือได้มีส่วนร่วมในการฝึก การปฏิบัติงานร่วม จำนวน 50 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สรุปผลการวิจัย ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ความพร้อมในการปฏิบัติงานภายใต้รูปแบบการฝึกทางทหารของ กรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา ในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ตามความคิดเห็นของทหาร สังกัดกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นทหาร สังกัดกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 100 มีอายุระหว่าง 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 43.50 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 35.19 และเป็นนายทหารระดับปฏิบัติการ คิดเป็นร้อยละ 53.70

ตอนที่ 2 ความพร้อมในการปฏิบัติงานภายใต้รูปแบบการฝึกทางทหารของกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา ในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ตามความคิดเห็นของทหาร สังกัดกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา พบว่า โดยรวมมีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.38$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ทั้ง 4 ด้าน พบว่า ด้านทรัพยากรบุคคล (กำลังพล) มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{x} = 3.87$) มีความพร้อมอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการบริหารจัดการ มีค่าเฉลี่ยรองลงมา มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.42$) และด้านงบประมาณ และด้านวัสดุอุปกรณ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{x} = 3.12$) มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง รายละเอียดแต่ละด้าน สรุปได้ดังนี้

1. ด้านทรัพยากรบุคคล (กำลังพล) ตามความคิดเห็นของทหาร สังกัดกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา พบว่า โดยรวมมีความพร้อมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ท่านเห็นความสำคัญและจำเป็นของการฝึกทางทหาร ในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด ($\bar{X} = 4.63$) มีความพร้อมอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ท่านมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ มีความพร้อมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$) ท่านมีความพร้อมในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ มีความพร้อมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.73$) ส่วนท่านมีทักษะที่จำเป็นในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ และท่านได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะที่จำเป็นในการฝึกทางทหารในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.60$) มีความพร้อมอยู่ในระดับมาก

2. ด้านงบประมาณ ตามความคิดเห็นของทหาร สังกัดกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา พบว่า โดยรวมมีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.12$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ งบประมาณสนับสนุนในการฝึกทางทหาร ในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ เหมาะสม มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด ($\bar{X} = 3.33$) มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ งบประมาณสนับสนุนในการฝึกทางทหาร ในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ เพียงพอ มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.30$) ส่วนท่านมีส่วนร่วมในการเสนอขอ งบประมาณในการสนับสนุนการฝึกทางทหารในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 2.73$) มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง

3. ด้านวัสดุอุปกรณ์ ตามความคิดเห็นของบุคลากร กรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา พบว่า โดยรวมมีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.12$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เครื่องมือ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกทางทหาร ในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ มีความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด ($\bar{X} = 3.27$) มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ เครื่องมือ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกทางทหาร ในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ มีความทันสมัย มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.23$) ส่วนเครื่องมือ/อุปกรณ์ที่ใช้เพื่อ รองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน/เพียงพอ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.00$) มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง

4. ด้านการบริหารจัดการ ตามความคิดเห็นของบุคลากร กรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา พบว่า โดยรวมมีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.42$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการวางแผนการดำเนินงานเกี่ยวกับการฝึกทางทหาร เพื่อรองรับสถานการณ์ภัยคุกคาม

รูปแบบใหม่ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{x} = 3.80$) มีความพร้อมอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ มีขั้นตอนการดำเนินงานเกี่ยวกับการฝึกทางทหาร เพื่อรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่อย่างชัดเจน มีความพร้อมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.63$) ส่วนท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานเกี่ยวกับการฝึกทางทหารเพื่อรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.13$) ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ภายใต้การปฏิบัติงานของกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา

เป็นการสอบถามความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ ต.ท่าวังทอง อ.เมือง จ.พะเยา ที่อาศัยอยู่ใกล้กรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา และได้มีส่วนร่วมในการฝึกปฏิบัติงานร่วม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 86 มีอายุระหว่าง 41-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 38 และมีการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 44

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ภายใต้การปฏิบัติงานของกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา

โดยภาพรวมประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ท่านเห็นว่า การฝึกทางทหารของกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา ในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ มีความสำคัญและจำเป็นกับสถานการณ์ปัจจุบัน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.47$) รองลงมา คือ ท่านเห็นว่า การฝึกทางทหารของกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา ในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.41$) ส่วนท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติงานของกองทัพเพื่อการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.09$)

ตอนที่ 3 แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ภายใต้การดำเนินงานของกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา

1. ต้องมีการฝึกและหาสิ่งใหม่เข้ามาเพิ่มเติมในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย
2. ต้องให้ความรู้ความเข้าใจกับประชาชนเพื่อจะได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติเป็นเครือข่ายซึ่งกันและกัน และจะได้มีฐานข้อมูลในการตัดสินใจที่ถูกต้อง
3. ทหารเข้ากับประชาชนและประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและสะท้อนปัญหาภายในครอบครัวและหมู่บ้าน เพื่อดำเนินการและแก้ไขต่อไป

4. ควรจัดหาเครื่องมือและอุปกรณ์ในการสนับสนุนภารกิจของผู้ปฏิบัติงาน
5. การฝึกควรให้มีประชาชนได้มีส่วนร่วม ในรูปแบบที่เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อปลูกจิตสำนึก ในการรองรับกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา
6. ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วม และแสดงความคิดเห็นร่วมด้วย

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “การเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ กรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา” มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

ส่วนที่ 1 ความพร้อมในการปฏิบัติงานภายใต้รูปแบบการฝึกทางทหารของกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา ในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ตามความคิดเห็นของทหารสังกัดกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา พบว่า โดยรวมมีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องจากว่า ส่วนใหญ่ผู้ที่ตอบแบบสอบถามเป็นนายทหารระดับปฏิบัติการ และนายทหารประจำการ ซึ่งเป็นผู้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานเพื่อรองรับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ จึงทำให้ได้เจอกับสถานการณ์จริง โดยได้ให้ข้อคิดเห็นในด้านต่าง ๆ สามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. ด้านทรัพยากรบุคคล (กำลังพล) มีความพร้อมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ บุคลากรในสังกัด เห็นความสำคัญและจำเป็นของการฝึกทางทหาร ในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ แต่การได้รับการพัฒนาความรู้ และทักษะที่จำเป็นในการฝึกทางทหารในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ปัจจุบันนี้ ทหารถือว่ามีความสำคัญในการให้ความช่วยเหลือประชาชนทั้งยามสงบและยามเกิดสงคราม โดยภัยคุกคามความมั่นคงในปัจจุบันหาใช่เฉพาะการก่อการร้าย หรือสงครามไม่ ดังนั้น ทรัพยากรบุคคลในกองทัพ ต้องมีความพร้อมทั้งความรู้ ความเข้าใจ ทักษะที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน เพื่อป้องกันและรองรับการเกิดภัยคุกคามรูปแบบใหม่ โดยรัฐบาลได้เล็งเห็นความสำคัญของการเตรียมความพร้อม และได้มีการกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ดำเนินการ และกำหนดให้มีตัวชี้วัดผลการดำเนินงานภายใต้กรอบยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ อันจะทำให้มีความชัดเจนในการเตรียมความพร้อมของหน่วยงาน และภาคส่วนต่าง ๆ และสามารถขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ดังกล่าว ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในระยะต่อไป กองทัพไทยในฐานะหน่วยงานความมั่นคงหลักของชาติ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งด้วยการเป็นหน่วยงานหลัก และหน่วยงานร่วมตามยุทธศาสตร์ฯ ตลอดจนแนวทางการบูรณาการดำเนินงานของกองทัพร่วมกับทุกภาคส่วนอื่น ๆ อย่างเป็นระบบในการรองรับสถานการณ์ต่าง ๆ ตามแนวทาง

การเตรียมความพร้อมแห่งชาติให้มีประสิทธิภาพ มีการดำเนินงานตามกรอบของยุทธศาสตร์ การเตรียมพร้อมแห่งชาติฯ ดังต่อไปนี้ 1) สภาพการณ์ที่กระทบต่อความมั่นคง 2) สภาพปัญหา ในการเตรียมความพร้อมของไทย 3) กรอบแนวคิดยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ 4) ประเด็นยุทธศาสตร์ 5) ปัจจัยแห่งความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับกรอบแนวคิดยุทธศาสตร์ การเตรียมพร้อมแห่งชาติ ว่า การเตรียมทรัพยากรมนุษย์ให้มีภูมิคุ้มกันเป็นรากฐานสำคัญ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ให้มีภูมิคุ้มกันภัยความมั่นคง และสาธารณภัย โดยเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในการเตรียมความพร้อมในระดับชุมชน ท้องถิ่น ภูมิภาค และประเทศ ในการเตรียมความพร้อม และบริหารจัดการในมิติการป้องกัน การมีข้อมูล การมีระบบเฝ้าระวังแจ้งเตือน การจัดการเมื่อคาดว่าจะเกิดภัย ขณะเกิดภัย และหลังเกิดภัย โดยกระบวนการเรียนรู้ถ่ายทอดสั่งสมประสบการณ์ บทเรียน และกระบวนการมีส่วนร่วม ของหน่วยงานรัฐกับทุกภาคส่วน ในการดำเนินงานเพื่อเตรียมความพร้อมร่วมกันของคนในชาติ โดยเฉพาะภัยที่มีสาเหตุจากมนุษย์ ถือเป็นการเตรียมพร้อมที่สำคัญที่สามารถวางแผน เพื่อป้องกันหรือลดผลกระทบจากภัยดังกล่าวได้ (หัสยา ไทยานนท์, 2559) สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ พันเอก กฤษณะ นันทะวิชัย (2560) ได้ศึกษาการพัฒนากำลังพลกับประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติงานของหน่วยงาน พบว่า การพัฒนากำลังพล เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติงานของหน่วย และนำหน่วยไปสู่ความสำเร็จ กองทัพบกจึงต้องให้ความสำคัญกับ การพัฒนากำลังพล โดยการบริหารทรัพยากรบุคคลของกองทัพบกนั้น จะต้องบรรลุวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของกองทัพบก และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์กองทัพบก การสรรหา และคัดเลือกกำลังพลจะต้องให้ได้คนดีและมีขีดความสามารถ ให้การฝึกอบรม พัฒนา ผ่านหลักสูตรต่าง ๆ ให้การศึกษาที่เน้นการเพิ่มเติมทักษะที่สำคัญ และจำเป็นสำหรับอนาคต เช่น ความรู้ด้านภาษาอังกฤษ และความรู้ด้านคอมพิวเตอร์ ให้การฝึกอบรมระเบียบ วินัย การปลูกฝังและสร้างเสริมอุดมการณ์ทางทหาร มีการส่งเสริมความก้าวหน้าของกำลังพลที่ยุติธรรม มีการประเมินผลการปฏิบัติงาน ที่สอดคล้องและเชื่อมโยงกับผลการปฏิบัติงานจริง มีการจัดการ สวัสดิการกำลังพลให้เพียงพอและเหมาะสม รวมทั้งกองทัพบกควรกำหนดเป้าหมายในการพัฒนา กำลังพลเป็นรายบุคคล ให้มีคุณลักษณะ ขีดความสามารถ สำหรับการปฏิบัติภารกิจในอนาคต และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรพิมล รณิธย์ (ม.ป.ป.) พบว่า ปัญหาและอุปสรรค ในการปฏิบัติงานของกำลังพลศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร คือ ตัวกำลังพล (กำลังพลยังขาดความรู้ความเข้าใจงานที่ต้องปฏิบัติ กำลังพลบางส่วนเข้ามา รับราชการโดยใช้ระบบอุปถัมภ์ ทำให้คุณวุฒิไม่ตรงกับงานที่ต้องปฏิบัติ และกำลังพลไม่เพียงพอ ต่อการปฏิบัติงาน) สำหรับแนวทางการแก้ไขปัญหา พบว่า 1) ส่งเสริมให้กำลังพลเข้ารับ

การฝึกอบรมในหลักสูตรต่าง ๆ ที่เหมาะสม และเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ 2) ให้องค์กรมีการจัดอบรมหลักสูตรต่าง ๆ เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดความแม่นยำในการปฏิบัติงาน โดยมีการทดสอบประเมินผล และนำผลที่ได้มาประกอบการพิจารณาเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง 3) รณรงค์ ส่งเสริมการออกกำลังกาย เพื่อให้กำลังพลมีสุขภาพแข็งแรง

2. ด้านงบประมาณ พบว่า โดยรวมมีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ งบประมาณสนับสนุนในการฝึกทางทหาร ในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่เหมาะสม และเพียงพอ แต่บุคลากรมีส่วนร่วมในการเสนอของงบประมาณในการสนับสนุนการฝึกทางทหารในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อาจเนื่องมาจากบุคลากรทางทหารที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้ปฏิบัติงานในสถานการณ์จริง จึงมีความคาดหวังว่า รัฐบาลควรสนับสนุนงบประมาณให้เพียงพอต่อการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่เกิดขึ้นตลอดเวลา ดังนั้น เพื่อให้การบริหารงานสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ที่เน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายในองค์กร ผู้บังคับบัญชาควรเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานในสถานการณ์จริงได้มีส่วนร่วมในการเสนอของงบประมาณ เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง สอดคล้องกับแนวคิดของ สมยศ นาวิการ (2545, หน้า 1) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการของการให้ผู้ได้บังคับบัญชามีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจ เน้นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องอย่างแข็งขันของบุคคล ใช้ความคิดสร้างสรรค์และความเชี่ยวชาญของพวกเขในการแก้ปัญหาของการบริหารที่สำคัญ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พันเอก กฤษณะ นันทะวิชัย (2560) ได้ศึกษาการพัฒนากำลังพลกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของหน่วยงาน ผลการวิจัย พบว่า ในปัจจุบันสภาวะแวดล้อมในด้านต่าง ๆ มีเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วก่อให้เกิดภัยคุกคามใหม่ ๆ ที่มีความซับซ้อน และส่งผลกระทบต่อประเทศไทยอย่างรวดเร็ว กองทัพบกได้จัดทำยุทธศาสตร์กองทัพบกและมีการปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยเพื่อให้มีขีดความสามารถที่สูงขึ้น แต่จำกัดด้วยงบประมาณและอัตราของหน่วย และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรพิมล รัตนธัญ (ม.ป.ป.) พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของกำลังพลศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร คือ งบประมาณ (งบประมาณไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน เงินเดือนข้าราชการไม่เพียงพอต่อค่าครองชีพ)

3. ด้านวัสดุอุปกรณ์ พบว่า โดยรวมมีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ เครื่องมือ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกทางทหาร ในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ มีความเหมาะสม และมีความทันสมัย แต่เครื่องมือ/อุปกรณ์ที่ใช้เพื่อรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน/เพียงพอ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ปัจจุบันการเกิดสถานการณ์ต่าง ๆ

มีความรุนแรงขึ้น ไม่ว่าจะเป็นภัยทางธรรมชาติ หรือภัยคุกคามจากน้ำมือมนุษย์ล้วนมีความรุนแรงและซับซ้อนขึ้น บางครั้งเครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่มีอยู่อาจมีไม่เพียงพอ หรืออยู่ในสภาพที่ไม่พร้อมใช้งาน ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินของประชาชนและของประเทศชาติได้ ดังนั้นหน่วยงานและผู้ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบควรตรวจสอบเครื่องมือหรืออุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพใช้งานได้ตลอดเวลา และควรมีการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น และใช้จริง ให้เพียงพอต่อการใช้งาน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรพิมล รัตนธัย (ม.ป.ป.) ได้ศึกษาปัญหาในการปฏิบัติงานของกำลังพลศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อศึกษาภารกิจ ปัญหาอุปสรรค แนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาการปฏิบัติงานของศูนย์กำลังพลการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร พบว่าด้านวัสดุอุปกรณ์ (มีการจัดซื้อจัดหาวัสดุอุปกรณ์ไม่ทัน และไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน)

4. ด้านการบริหารจัดการ พบว่า โดยรวมมีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ มีการวางแผนการดำเนินงานเกี่ยวกับการฝึกทางทหาร เพื่อรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ มีขั้นตอนการดำเนินงานเกี่ยวกับการฝึกทางทหาร เพื่อรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่อย่างชัดเจน แต่บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานเกี่ยวกับการฝึกทางทหารเพื่อรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ซึ่งอาจเป็นข้อจำกัดของกองทัพ เนื่องจากกองทัพเป็นหน่วยงานความมั่นคงของประเทศชาติ การวางแผนดำเนินงานต้องการความลับเป็นพิเศษ ไม่เหมือนกับการบริหารจัดการหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งนี้ กองทัพอาจให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการเสนอข้อคิดเห็น หรือเสนอปัญหาที่เกิดขึ้นจริงต่อผู้บังคับบัญชา เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนการดำเนินงาน ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปของโลกยุคปัจจุบัน เพื่อให้บุคลากรได้รู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของแผนดำเนินการของกองทัพ และรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกองทัพ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรพิมล รัตนธัย (ม.ป.ป.) ได้ศึกษาปัญหาในการปฏิบัติงานของกำลังพลศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของกำลังพลศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร เกิดจาก 4 ด้าน คือ ตัวกำลังพล (กำลังพลยังขาดความรู้ความเข้าใจงานที่ต้องปฏิบัติ กำลังพลบางส่วนเข้ามารับราชการโดยใช้ระบบอุปถัมภ์ทำให้อุณหภูมิไม่ตรงกับงานที่ต้องปฏิบัติ และกำลังพลไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน) งบประมาณ (งบประมาณไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน เงินเดือนข้าราชการไม่เพียงพอต่อค่าครองชีพ) วัสดุอุปกรณ์ (มีการจัดซื้อจัดหาวัสดุอุปกรณ์ไม่ทันและไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน) และการบริหารจัดการ (ปัญหาการบรรจุกำลังพลได้จำนวนน้อย กำลังพลที่มีอยู่ต้องรับภาระงานมากขึ้น ปัญหาการพิจารณาความดีความชอบ) สำหรับแนวทางการแก้ไขปัญหานี้ พบว่า 1) ส่งเสริมให้กำลังพล

เข้ารับการฝึกอบรมในหลักสูตรต่าง ๆ ที่เหมาะสม และเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ 2) ให้องค์กรมีการจัดอบรมหลักสูตรต่าง ๆ เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดความแม่นยำในการปฏิบัติงาน โดยมีการทดสอบประเมินผล และนำผลที่ได้มาประกอบการพิจารณาเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง 3) วัฒนธรรม ส่งเสริมการออกกำลังกาย เพื่อให้กำลังพลมีสุขภาพแข็งแรง

ส่วนที่ 2 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานภายใต้รูปแบบการฝึกทางทหารของกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา ในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ พบว่าโดยภาพรวมประชาชนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เกี่ยวกับการฝึกทางทหารของกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา ในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ มีความสำคัญและจำเป็น และสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน แต่ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติงานของกองทัพเพื่อการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด จากการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามปลายเปิด พบว่า แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานภายใต้รูปแบบการฝึกทางทหารของกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา ที่มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน ในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ คือ การให้ความรู้ และสร้างความเข้าใจให้กับประชาชน เพื่อจะได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการวางแผน และมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ซึ่งสอดคล้องกับกรอบแนวคิดของ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ ที่ได้กำหนดยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการป้องกันภัยคุกคามรูปแบบใหม่ พ.ศ. 2557-2561 ดังนี้ 1) การเตรียมพร้อมของประเทศ ให้พร้อมเผชิญกับภาวะไม่ปกติให้มีความสำคัญกับการกำหนด นโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการให้พร้อมเผชิญกับภัยความมั่นคง สาธารณภัย 2) การเตรียมความพร้อมด้านทรัพยากรมนุษย์ให้มีภูมิคุ้มกันเป็นรากฐานสำคัญ เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในการเตรียมความพร้อมในระดับชุมชน ท้องถิ่น ภูมิภาค และประเทศ ในการเตรียมความพร้อมและบริหารจัดการในมิติการป้องกัน การมีข้อมูล โดยกระบวนการเรียนรู้ ถ่ายทอด ส่งเสริมประสบการณ์ บทเรียน และกระบวนการมีส่วนร่วมของหน่วยงานทุกภาคส่วน 3) การเตรียมความพร้อมของชุมชนท้องถิ่น ให้มีความสำคัญกับชุมชนท้องถิ่น ให้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย แผน และแนวทางการสร้างภูมิคุ้มกันในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย รวมทั้งมีกระบวนการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระหว่างภาครัฐ ชุมชนท้องถิ่น ประชาสังคม และภาคประชาชน โดยนำความรู้ของชุมชนท้องถิ่นมามีส่วนร่วมในการป้องกันและจัดการกับภัยความมั่นคงและสาธารณภัย การมีฐานข้อมูล ตลอดจนการมีเครือข่ายเฝ้าระวังและแจ้งข่าวสารข้อมูลในระดับชุมชนท้องถิ่น รวมทั้งการสร้างความพร้อมรับมือที่จะสามารถจัดการภัยที่เกิดขึ้นในพื้นที่ได้ด้วยตนเอง โดยมีชุมชนท้องถิ่นเป็นศูนย์กลาง

และเชื่อมโยงเป็นเครือข่าย ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และควรมีการแนะนำให้ความรู้กับประชาชน ภาคส่วนต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง ทั้งถึง ตลอดจนมีการสอดแทรกไว้ในการเรียนการสอน ของระดับชั้นต่าง ๆ ในประเด็นของความรับผิดชอบและการมีส่วนร่วม เพื่อเตรียมพร้อมในเชิงรุก และเชิงรับต่อภัยพิบัติแห่งชาติตามแผนยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติฯ (หสยา ไทยานนท์, 2559)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้

1. ด้านบุคลากร (กำลังพล) ผู้บังคับบัญชา ควรจัดหลักสูตรอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้ความรู้ และสร้างความเข้าใจในการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ เพื่อให้กำลังพลมีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขสถานการณ์ และทักษะในการปฏิบัติงาน เพื่อรองรับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ และพร้อมปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดเวลา
2. ด้านงบประมาณ ผู้บังคับบัญชา ต้องสนับสนุนงบประมาณให้เพียงพอต่อการฝึก เพื่อรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ เช่น การเพิ่มค่าตอบแทน เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจ ให้กับกำลังพล และควรกระจายงบประมาณให้ครอบคลุมและทั่วถึงหน่วยงานและผู้ปฏิบัติ
3. ด้านวัสดุอุปกรณ์ ผู้บังคับบัญชา ควรจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสม ทันสมัย และมีสภาพใช้ได้จริง เพื่อใช้ในการรองรับการปฏิบัติงานป้องกันและแก้ไขปัญหากับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ เช่น อุปกรณ์ทางอิเล็กทรอนิกส์ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน เป็นต้น
4. ด้านการบริหารจัดการ ผู้บังคับบัญชา ควรมีการวางแผนการปฏิบัติงานให้สอดคล้อง กับสถานการณ์ปัจจุบัน เน้นการดำเนินการตามแผนให้ดำเนินไปในทิศทางเดียวกัน มีการกำกับดูแล และติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ รวมทั้ง ควรมีการบริหารจัดการในเรื่องบุคลากร งบประมาณ สวัสดิการต่าง ๆ ให้ครอบคลุม และเพียงพอ
5. ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหากับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ เพื่อสร้างจิตสำนึกและตระหนักในหน้าที่พลเมืองไทยในการมีส่วนร่วมปกป้องประเทศชาติ
6. ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกปฏิบัติเพื่อรองรับภัยคุกคามรูปแบบใหม่
7. ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนารูปแบบการฝึกปฏิบัติเพื่อรองรับภัยคุกคามรูปแบบใหม่

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายควรศึกษาข้อมูล โดยการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และกำลังพลของกองทัพทุกระดับ เพื่อศึกษาถึงแนวโน้มและความต้องการจำเป็นในการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับภัยคุกคามรูปแบบใหม่

บรรณานุกรม

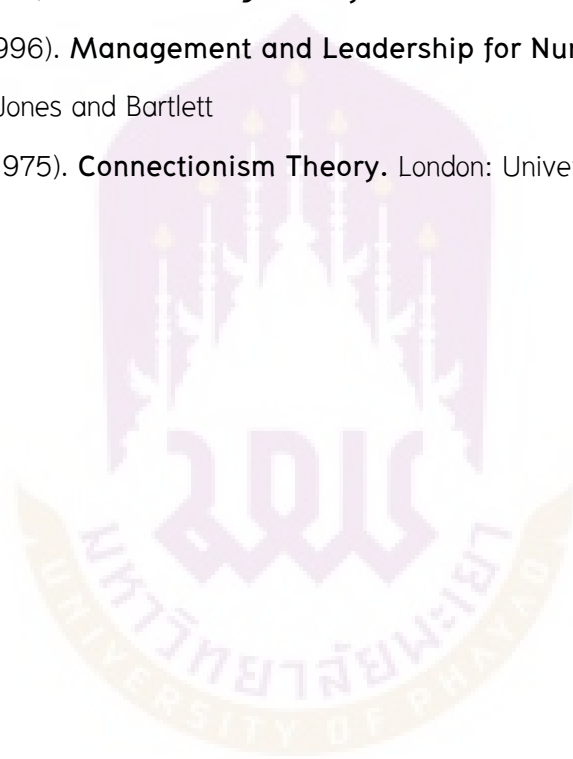
บรรณานุกรม

- กองทัพบก. (2558). **ภัยคุกคาม**. สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2559, จาก
http://www.rta.mi.th/newweb/rta_organize.php.
- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2545). **ทฤษฎีแนวปฏิบัติการบริหารสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ:
บู๊ต พอยท์.
- เจษฎา มีบุญลือ. (2553). **ความมั่นคงแห่งชาติ: การสร้างชาติไทยให้ยั่งยืน**. กรุงเทพฯ:
ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ.
- ดวงแก้ว กอแก้ว. (2543). **ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม
ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานความผูกพันในองค์การและเจตคติต่อองค์การ:
กรณีศึกษา ธนาคาร กรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สาขา บางกะปิ**. วิทยานิพนธ์
ศศ.ม.,มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ณัด เดชทรัพย์. (2550). **การบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลไทยชนะศึก
อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย ตามหลักธรรมาภิบาล**. ภาคนิพนธ์ ปร.ม.,
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์, อุตรดิตถ์.
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2551). **การมีส่วนร่วม: แนวคิด ทฤษฎี และกระบวนการ**. กรุงเทพฯ: สถาบัน
พระปกเกล้า.
- ถาวร เมืองช้าง (2558) **ศักยภาพการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการ
จัดการปัญหาความมั่นคงชายแดนภายใต้ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ระหว่างไทย-
กัมพูชา ในกระแสการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน กรณีศึกษาจังหวัดตราด**.
ภาคนิพนธ์ ปร.ม., มหาวิทยาลัยรำไพพรรณี, จันทบุรี.
- ทำนอง ภูเกิดพิมพ์. (2551). **แนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ
ชุมชน จังหวัดกาฬสินธุ์**. กาฬสินธุ์: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2.
- ธนภัทร นิยมกุล. (2560). **แนวทางการพัฒนายุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ
ของกระทรวงกลาโหมเพื่อเสริมสร้างความยั่งยืนของประชาคมการเมือง
และความมั่นคงอาเซียน**. วิทยานิพนธ์ ปร.ม., มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี:
กรุงเทพฯ.

- นฤมล สุมรรดา. (2554). **ปัจจัยที่มีผลต่อความพร้อมทางการบัญชีเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน กรณีศึกษา สถานประกอบการ จังหวัดสระบุรี**. ภาคนิพนธ์ บธ.ม., มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ปทุมธานี.
- นาวาเอกเรืองเดช เพชรเลิศ. (2556). **รูปแบบการบริหารของสถาบันเวชศาสตร์การบิน กองทัพอากาศเป็นหน่วยบริการรูปแบบพิเศษ**. วิทยานิพนธ์ ร.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- นุชนารถ นาคคำ. (2547). **ความคิดเห็นที่มีต่อความพร้อมในการบริหารจัดการการศึกษา ขั้นปฐมวัยขององค์กรบริหารส่วนตำบล: กรณีศึกษาองค์กรบริหารส่วนตำบล ในเขตกิ่งอำเภอสิดา จังหวัดนครราชสีมา**. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ร.บ., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ประดับศรี หุ่นทอง. (2547). **การรับรู้และความพร้อมเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ขอนแก่น เขต 1**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, เลย.
- พรพิมล รัตนชัย. (ม.ป.ป.). **ปัญหาในการปฏิบัติงานของกำลังพลศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พันเอก กฤษณะ นันทะวิชัย. (2560). **การพัฒนากำลังพลกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของหน่วยงาน**. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยกองทัพบก.
- เพชรมณี หลวงจันทร์ดาวงค์. (2555). **ความพร้อมในการเข้าระบบประกันสังคมของสถานประกอบการขนาดเล็ก ในอำเภอจันทะบุรี นครหลวงเวียงจันทร์ สปป.ลาว**. วิทยานิพนธ์ ร.บ., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ภพพน เข้มทอง. (2556). **การเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน**. วิทยานิพนธ์ บธ.ม., มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, กรุงเทพฯ.
- ภาราดา ชัยนิคม. (2558). **ความรู้และการเตรียมความพร้อมต่อภัยคุกคาม รูปแบบใหม่ : กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอเมืองจังหวัดเพชรบูรณ์**. เพชรบูรณ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560. (6 เมษายน 2560). **ราชกิจจานุเบกษา**, 134(40ก), หน้า 21-22.

- วัชรวรรณ ดวงสะเก็ด. (2555). **ความพร้อมของเทศบาลตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ต่อการ
รับถ่ายโอนงานทะเบียนราษฎร**. ภาคนิพนธ์ ropolitana. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่,
เชียงใหม่.
- วันชัย โกลละสุต. (2549). **การบริหารแบบมีส่วนร่วม**. กรุงเทพฯ : กรมโยธาธิการและผังเมือง
กระทรวงมหาดไทย.
- วิกรม อาริราษฎร์. (2547). **ความพร้อมของพนักงานบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน)
ในการย้ายที่ทำการจากท่าอากาศยานสากลกรุงเทพ (ดอนเมือง) ไปสู่
ท่าอากาศยานสากลสุวรรณภูมิ**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,
กรุงเทพฯ.
- วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร. (ม.ป.ป.). **บทเรียนที่ 1 ยุทธศาสตร์ชาติ**. สืบค้นเมื่อ
28 กรกฎาคม 2561, จาก [http://www.idinet.org/2008/images/stories/books/
reform/07_Social-reform_ldi.pdf](http://www.idinet.org/2008/images/stories/books/reform/07_Social-reform_ldi.pdf).
- วิรัช วิรัชนิการวรรณ. (2555). **แนวคิดทางรัฐประศาสนศาสตร์ การประยุกต์
และการพัฒนา** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โพธิ์เพช.
- สมยศ นาวิการ. (2545). **การบริหารแบบมีส่วนร่วม**. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.
- สมเดช สีแสง. (2547). **คู่มือการบริหารโรงเรียนสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตาม พ.ร.บ.
การศึกษาแห่งชาติ**. ชัยนาท : ชมรมพัฒนาความรู้ด้านระเบียบ กฎหมาย
และพัฒนามาตรฐานวิชาชีพครู.
- สมภพ การเวช. (2560). **นโยบายด้านความมั่นคงของไทยในปัจจุบันต่อการแก้ไขปัญหา
ชายแดนไทย-กัมพูชา**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล
- ลักกรินทร์ นิยมศิลป์ (2558) **อาชญากรรมข้ามชาติ: ภัยคุกคามไทยและอาเซียน**.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ลัมฤทธิ์ กางเพ็ง. (2545). รูปแบบการมีส่วนร่วมในสถานศึกษา. **วารสารวิชาการ**, 5(4), 9-12.
- สำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติ. (ม.ป.ป.). **ยุทธศาสตร์การพัฒนา
เพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ** (พ.ศ. 2556-2560). กรุงเทพฯ: สำนักงานสภา
ความมั่นคงแห่งชาติ.
- หัสยา ไทยานนท์. (2559). บทบาทกองทัพต่อยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ
พ.ศ. 2557-2561. **วารสารสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ**, 7(3), 13-23.

- Bryman, A. (1986). Leadership and Corporate Culture. **Management Decision**, 24(6), pp. 50–53
- Hersey and Blanchard. (1993). **Management of Organization Behavior**. New Jersey: A Simon & Schuster
- Likert, R. (1967). The Method of Constructing and Attitude Scale”. In **Reading in Fishbein, M (Ed.), Attitude Theory and Measurement** (pp. 90–95). New York: Wiley & Son.
- McClelland, D. (1961). **The Achieving Society**. New York: D. Van Nostrand Company Inc.
- Swansburg, R. (1996). **Management and Leadership for Nurse Management**. Boston: Jones and Bartlett
- Thorndike, E. L. (1975). **Connectionism Theory**. London: University of London.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง “การเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่
กรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา”
สำหรับบุคลากรทหาร

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ หรือเติมข้อมูลลงในช่องว่างที่ตรงกับความเห็นของท่าน

ท่าน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

2. อายุ.....

3. ระดับการศึกษา.....

4. สถานภาพในกองทัพ.....

5. ตำแหน่งในกองทัพ.....

ตอนที่ 2 ความพร้อมในการปฏิบัติงานภายใต้รูปแบบการฝึกทางทหารของกรมทหาร
ราบที่ 17 จังหวัดพะเยา ในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่แสดงระดับการปฏิบัติงานตามความคิดเห็นของท่านว่ามากหรือน้อยเพียงใด โดยให้ค่าน้ำหนักคะแนน ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง มีความพร้อมมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง มีความพร้อมมาก

คะแนน 3 หมายถึง มีความพร้อมปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง มีความพร้อมน้อย

คะแนน 1 หมายถึง มีความพร้อมน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ด้านทรัพยากรบุคคล (กำลังพล)						
1	ท่านมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่					
2	ท่านมีทักษะที่จำเป็นในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่					
3	ท่านมีความพร้อมในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่					
4	ท่านได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะที่จำเป็นในการฝึกทางทหาร ในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่					
5	ท่านเห็นความสำคัญและจำเป็นของการฝึกทางทหาร ในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่					
ด้านงบประมาณ						
1	งบประมาณสนับสนุนในการฝึกทางทหาร ในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่เหมาะสม					
2	งบประมาณสนับสนุนในการฝึกทางทหาร ในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่เพียงพอ					
3	ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอของบประมาณในการสนับสนุนการฝึกทางทหาร ในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่					
ด้านวัสดุอุปกรณ์						
1	เครื่องมือ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกทางทหาร ในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ มีความทันสมัย					

ข้อ	ข้อความคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
2	เครื่องมือ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกทางทหาร ในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ มีความเหมาะสม					
3	เครื่องมือ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกทางทหาร ในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคาม เพียงพอต่อความต้องการใช้					
4	เครื่องมือ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกทางทหาร ในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน					
5	เครื่องมือ/อุปกรณ์ที่ใช้เพื่อรองรับสถานการณ์ภัยคุกคาม รูปแบบใหม่ อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน/ เพียงพอ					
6	ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับ เครื่องมือ/อุปกรณ์ที่ใช้เพื่อรองรับสถานการณ์ภัยคุกคาม รูปแบบใหม่					
ด้านการบริหารจัดการ						
1	มีการวางแผนการดำเนินงานเกี่ยวกับการฝึกทางทหาร เพื่อรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่					
2	ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานเกี่ยวกับการฝึกทางทหาร เพื่อรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่					
3	มีขั้นตอนการดำเนินงานเกี่ยวกับการฝึกทางทหาร เพื่อรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ อย่างชัดเจน					
4	มีการติดตาม และกำกับการปฏิบัติตามแผนการดำเนินงานเกี่ยวกับการฝึกทางทหาร เพื่อรองรับ					

ข้อ	ข้อความคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
	สถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ อย่างต่อเนื่อง					
5	ท่านมีส่วนร่วมในการติดตาม และกำกับการดำเนินงานเกี่ยวกับการฝึกทางทหาร เพื่อรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่					
6	ท่านมีส่วนร่วมในการนำผลจากการประเมินไปปรับปรุงการดำเนินงานตามแผนเกี่ยวกับการฝึกทางทหาร เพื่อรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในครั้งต่อไป					
7	หน่วยงานท่านนำผลจากการประเมินการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการเกี่ยวกับการฝึกทางทหาร เพื่อรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ มาปรับปรุงการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และเป็นรูปธรรม					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติงานภายใต้รูปแบบการฝึกทางทหารของกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา ที่มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง “การบริหารรูปแบบการฝึกเพื่อรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่
กรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา”
สำหรับประชาชน

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ หรือเติมข้อมูลลงในช่องว่างที่ตรงกับความเห็นของท่าน

ท่าน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

2. อายุ.....

3. ระดับการศึกษา.....

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานภายใต้รูปแบบการฝึกทางทหารของกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา ในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่แสดงระดับการมีส่วนร่วมตามความคิดเห็นของท่านว่ามากหรือน้อยเพียงใด โดยให้ค่าน้ำหนักคะแนน ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมมาก

คะแนน 3 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมน้อย

คะแนน 1 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
1	ท่านมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันเพื่อรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่					
2	ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติงานของกองทัพบกเพื่อรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่					

ข้อ	ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
3	ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินงานเกี่ยวกับการฝึกอบรมเพื่อการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่					
4	ท่านมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของกองทัพบกเกี่ยวกับการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ เช่น การร่วมในการบรรเทาภัยพิบัติตามธรรมชาติ ภัยที่เกิดจากยาเสพติด การค้ามนุษย์ ฯลฯ					
5	ท่านมีส่วนร่วมในการติดตาม และกำกับการปฏิบัติงานของกองทัพบกเพื่อการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่					
6	ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอแนะ หรือให้ข้อคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของกองทัพบกเพื่อการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่					
7	ท่านเห็นว่ากรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา มีความพร้อมในการปฏิบัติงานเพื่อการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่					
8	ท่านเห็นว่า การฝึกทางทหารของกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา ในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน					
9	ท่านเห็นว่า การฝึกทางทหารของกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา ในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ มีความสำคัญและจำเป็นกับสถานการณ์ปัจจุบัน					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานภายใต้รูปแบบการฝึก
ทางทหารของกรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา ที่มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับ
สถานการณ์ปัจจุบัน ในการรองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ประวัติผู้ศึกษาค้นคว้า

ประวัติผู้ศึกษาค้นคว้า

ชื่อ นามสกุล	ร้อยโท สิริชัย ดวงจันทร์
วัน เดือน ปี เกิด	15 สิงหาคม พ.ศ.2523
ที่อยู่ปัจจุบัน	49 หมู่ 2 ตำบลอ้ายนาไลย อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน
ที่ทำงานปัจจุบัน	กองร้อยกองบังคับการ กรมทหารราบที่ 17 ค่ายขุนเจืองธรรมิกราช อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	ผู้บังคับหมวดระวังป้องกัน
ประสบการณ์การทำงาน	พ.ศ. 2546 นายทหารอำนวยการยิง กองร้อยเครื่องยิงหนัก กรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2547 ร.บ., มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี
ผลงานตีพิมพ์	ที่เกี่ยวข้องกับวิทยานิพนธ์ ร้อยโท สิริชัย ดวงจันทร์ (ผู้บรรยาย). (8 มิถุนายน 2562). การเตรียมความพร้อมเพื่อ รองรับสถานการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ กรมทหารราบที่ 17 จังหวัดพะเยา. ใน การประชุมทางวิชาการบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 5 (หน้า 26-38). พะเยา: กองบริหารงานวิจัยและประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา. ผลงานตีพิมพ์อื่น ๆ -